વાંચી શકાય તેમજ સાંભળી શકાય તેવું પ્રથમ નવીન ગુજરાતી મેગેઝીન : "ઉમિયા જ્યોત"

શ્રી ઉમિયા માતાજી સંસ્થાન ઊંઝા સંચાલિત

ઉમિયા જ્યોત

PUBLISHER : PATEL MUKESHKUMAR AMRUTLAL : UMIYA JYOT (Gujarati Monthly) : EDITOR - AMRUT PATEL

Vol.15 • Issue No. 05 • 15th May, 2026, Friday • Pages 40 • Retail Price ₹ 45

ઉમિયા જ્યોત

અંકના સૌજન્ય દાતાશ્રી

સ્વ. જમનાદાસ જોઈતારામ પટેલ અને સ્વ. સીતાબા જમનાદાસ પટેલની

પાવન સ્મૃતિમાં

હસ્તે **શ્રી બાબુભાઈ જે. પટેલ** (બી.જે.પી.)
(ધારાસભ્યશ્રી દસક્રોઈ તથા પ્રમુખશ્રી- શ્રી ઉમિયા માતાજી સંસ્થાન, ઊંઝા)
જમનાદાસ હાઉસ, ઈસ્કોન-આંબલી રોડ,
અમદાવાદ - ૩૮૦ ૦૫૮.

Sumiran
WOMEN'S HOSPITAL
માતા પિતા બનવાના સફરની શરૂઆત કરો અમારી સાથે
અત્યાધુનિક સુવિધા | નવીનતમ તકનીકી અને અનભવી ડોક્ટરોની ટીમ
IVF અને એન્ડોમેટ્રિઓસિસ સર્જરી માટે શ્રેષ્ઠ સેન્ટર
IVF CENTER
26 વર્ષનો અનુભવ
22,000+ IVF દર્દીઓની સારવાર
32,500+ લૅપ્રોસ્કોપિક સર્જરી
શું તમે IVF હોસ્પિટલની શોધમાં છો?
તો આજે જ સુમિરન હોસ્પિટલ સાથે જોડાવો
ડૉ. મેહુલ સુખડિયા
ગુજરાતના આરોગ્ય મંત્રી દ્વારા સૌથી પ્રતિષ્ઠિત IVF નિષ્ણાત એવોર્ડ 2023 માટે સન્માનિત
આજે જ તમારી એપોઇન્ટમેન્ટ બુક કરો:
+91 76220 00421
+91 76220 0042125
508, એ. શ્રીરામ એથન્સ, જઢેશ્વરી કી રાણી પાસે, શિવરાંજની, અમદાવાદ – 380015
વિપુલ દુધિયાની સામે, સ્ટેડિયમ ફાઇવ રોડ, નવરંગપુરા, અમદાવાદ – 380009

With Best Compliments
EPC PIPELINE PROJECT
(OIL, GAS & WATER)
CROSS COUNTRY PIPELINE PROJECTS
HORIZONTAL DIRECTIONAL DRILLING
PIPELINE OPERATION AND MAINTENANCE
CATHODIC PROTECTION & CITY GAS DISTRIBUTION
JSIW
INFRASTRUCTURE PVT. LTD.
AN ISO 9001 : 2015 COMPANY
A Pioneer in Pipeline Construction
Babubhai K. Patel | Rameshbhai K.Patel
Alpeshbhai B. Patel | Prashantbhai B. Patel | Brijeshbhai R. Patel
Regd. Office
4, Asstt. Mitre Estate
Nr. Vadilal Factory,
Dudheshwar Road,
Ahmedabad - 380004
GJ INDIA
Office
D-901, Ganesh Meredian
S G Highway,
Nr. Gujarat High Court
Ahmedabad — 380060
GJ INDIA
Corporate Office
JSIW House
B/s. Khoraj Fly Over
S G Highway
Dist. Gandhinagar- 382421
GJ INDIA
E-mail : info@jsiwinfra.com | Web : www.jsiwinfra.com | Phone : 079-40074303

શ્રી ઉમિયા માતાજી સંસ્થાન ઊંઝા સંચાલિત

ઉમિયા જ્યોત

શ્રી બાબુભાઈ જમનાદાસ પટેલ
- પ્રમુખશ્રી, શ્રી ઉમિયા માતાજી સંસ્થાન, ઊંઝા

લવાજમ

છુટક નકલ રૂા. ૪૫/-
દેશમાં વાર્ષિક રૂા. ૫૦૦/- ● ૫ વર્ષના રૂા. ૨૦૦૦/-
દેશમાં ૧૦ વર્ષ માટે રૂા. ૩૦૦૦/-
પરદેશમાં વાર્ષિક ડૉલર ૭૫ ● ૫ વર્ષ ડૉલર ૩૦૦
પરદેશમાં ૧૦ વર્ષ માટે ડૉલર ૫૦૦

પ્રકાશક - મુદ્રક

શ્રી મુકેશકુમાર અમૃતલાલ પટેલ
કડવા પાટીદાર કુળદેવી શ્રી ઉમિયા માતાજી સંસ્થાન, ઉમિયા જ્યોત વતી ડિજીટલ વેબ, એફ.પી ૩૬/૨, ઉમિયા કેમ્પસ સામે, એસ.જી.હાઈવે, ગોતા, અમદાવાદ ખાતે છપાવી ઉમિયા કેમ્પસ, સોલા, અમદાવાદ ખાતેશ્રી પ્રસિધ્ધ કર્યું.

ઉમિયા જ્યોત દર મહિનાની
૧૫મી તારીખે પ્રસિધ્ધ થાય છે, ૧૮મી તારીખે પોસ્ટ થાય છે.

લવાજમ-લેખો-પત્ર વ્યવહાર માટે

'ઉમિયા જ્યોત' કાર્યાલય
કડવા પાટીદાર કુળદેવી શ્રી ઉમિયા માતાજી સંસ્થાન
ઉમિયા કેમ્પસ, ભાગવત વિદ્યાપીઠ પાસે,
એસ.જી. હાઈવે, સોલા, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૬૦
ફોન : ૦૭૯-૨૭૬૬ ૧૨૦૪, ૬૩૫૪૫૩૬૪૩૬
સવારે ૧૧.૦૦ થી સાંજે ૫.૦૦ સુધી (રજાના દિવસ સિવાય)
E-mail : editorumiyajyot@gmail.com

અનુક્રમણિકા

umiyamatajiunjha umiyamataunjha

ઉમિયા જ્યોતના તંત્રીસ્થાનેથી

ડૉ. અમૃત પટેલ

QR Code સ્કેન કરો અને લેખ સાંભળો

પાટીદારોની પરંપરા અને આજનો ન્યુક્લિયર પરિવાર

ગુજરાતના સામાજિક ઈતિહાસમાં કડવા પાટીદાર સમાજ એક મહેનતુ, સંસ્કારસભર અને કુદરત સાથે ગાઢ રીતે જોડાયેલા સમાજ તરીકે ઓળખાય છે. કૃષિ આધારિત જીવનશૈલી, શ્રમપ્રધાન વિચારધારા અને આધ્યાત્મિક આસ્થા આ ત્રણ સ્તંભો પર આ સમાજની ઓળખ ઊભી રહી છે. ખાસ કરીને ઉમિયા માતાજી પ્રત્યેની અખંડ શ્રદ્ધાએ આ સમાજને એકતા અને સંસ્કારની મજબૂત ડોરમાં બાંધ્યો છે.

કડવા પાટીદાર સમાજનો મૂળ સ્વભાવ મહેનત છે. વરસાદ પડે કે ન પડે, ટાઢ પડે કે ગરમી પડે, પ્રકૃતિના દરેક ફેરફાર વચ્ચે પણ ખેડૂત પોતાની મસ્તીમાં ખેતરને ખેડે, ધરતી ફાડીને અનાજ પકવે. આ માત્ર વ્યવસાય નહોતો, પણ જીવનમૂલ્ય હતું. ખાબડખૂબડ જમીનને સમતલ બનાવી ઉપજાઉ બનાવવી અને ઓછા ખર્ચે ઉત્પાદન મેળવવું, આ પાટીદારોની કાર્યશૈલી અને સંસ્કાર બંને હતા.

આ સમાજમાં સહકાર અને સમૂહભાવ અદભૂત રહ્યો છે. કોઈના ખેતરમાં કૂવો ખોદવાનો હોય, કોઈનું ઘર ચણવું હોય, તો આખો મહોલ્લો ભેગો થઈ જાય, કોઈ જાતનું મહેનતાણું લીધા વગર કામ પૂર્ણ કરે. નાના મોટા કામ હોય કે સામાજિક પ્રસંગો હોય સમગ્ર મહોલ્લો સાથે મળીને ઉકેલ લાવે. "મફતમાં કંઈ લેવું નહીં, મહેનત કરીને જ જીવવું" — આ વિચાર દરેકના જીવનમાં જીવંત હતો.

"બંધુકા વિવાહ" જેવી અનોખી પરંપરામાં આ સમાજની એકતા અને સાદગીનું પ્રતિબિંબ જોવા મળે છે. ઊંઝા ખાતેથી ઉમિયા માતાજીમાંથી કંકોત્રી નીકળે અને દેશના વિવિધ પ્રદેશોમાં વસેલા પાટીદારો સુધી પહોંચે. બાર વર્ષે આવતાં આ સમૂહલગ્નોમાં સમગ્ર સમાજ એક સાથે જોડાઈ જાય. સાદગીભર્યા મંડપ હતા, પરંતુ ઊંડો સામૂહિક આનંદ હતો. આ પરંપરા સમાજની સમાનતા અને સંગઠનની જીવંત ઝાંખી આપે છે.

પરંપરાગત રીતે કડવા પાટીદાર સમાજમાં સંયુક્ત પરિવાર પ્રથા મજબૂત હતી. એક જ કુટુંબમાં ૧૫-૨૦-૨૫ સભ્યો સાથે રહેતા. સાંજે બધાં ભેગા થઈને જમતાં અને એ જ સમયે આવતીકાલના કામોની વહેંચણી થતી. કોણ કયા ખેતરમાં જશે, કોણ બીજા નાના મોટા કામે જશે આ બધું સહજ રીતે નક્કી થઈ જતું. સાથે જમવાની આ પરંપરાએ પરિવારની આત્મીયતા, સંવાદ અને સંકલન જાળવી રાખ્યું હતું. વ્યક્તિ એકલી નહોતી; આખું કુટુંબ તેની પાછળ ઊભું રહેતું.

પરંતુ આજના સમયમાં આ સંયુક્ત પરિવાર પ્રથાનું સ્થાન ન્યુક્લિયર પરિવારે લઈ લીધું છે. માતા-પિતા અને બાળકો — એટલો જ પરિવાર બની રહ્યો છે. દાદા-દાદીથી દુરાવ વધી રહ્યો છે. આ પરિવર્તન સાથે કેટલાક ગેરફાયદા સ્પષ્ટ દેખાઈ રહ્યા છે.

ન્યુક્લિયર પરિવારમાં બાળકોને વડીલોના સંસ્કાર અને અનુભવો મળતા નથી. માતા-પિતા કામમાં વ્યસ્ત રહેતા હોવાથી બાળકો ઘણીવાર એકલતા અનુભવે છે. એક માત્ર સંતાન પર માનસિક દબાણ વધે છે. સહનશીલતા, વહેંચણી અને સહકાર જેવાં મૂલ્યો ઓછાં થયાં છે. જીવનમાં મુશ્કેલી આવે ત્યારે તેમાંથી પાર ઉતરવાનો આધાર પણ ઓછો રહે છે.

તેની સામે સંયુક્ત પરિવારના ફાયદા અનેક છે. વડીલોનું માર્ગદર્શન, પ્રેમ અને સંસ્કાર બાળકોને મળી રહે છે. જવાબદારીઓ વહેંચાય છે, જેના કારણે જીવન સરળ બને છે. મુશ્કેલીના સમયમાં આખું કુટુંબ એક સાથે ઊભું રહે છે. બાળકોમાં સહકાર, સંવાદ અને સહનશીલતા જેવા ગુણો સ્વાભાવિક રીતે વિકસે છે. સંયુક્ત પરિવાર માત્ર રહેવાની વ્યવસ્થા નહોતી, પરંતુ એક જીવંત સંસ્કાર શાળા હતી.

આથી આજના સમયમાં જરૂરી છે કે ન્યુક્લિયર પરિવાર હોવા છતાં સંયુક્ત પરિવારનાં મૂલ્યોને જીવંત રાખવામાં આવે. વડીલો સાથેનો સંબંધ જાળવવો, પરિવાર સાથે સમય વિતાવવો, અને બાળકોને સંસ્કાર આપવા આ બધું જ એટલું જ મહત્ત્વનું છે. આધુનિક જીવનમાં સુવિધા સાથે સંસ્કારોનું સંતુલન જાળવવું એ આજના સમયની સૌથી મોટી જરૂરિયાત છે.

અંતમાં એટલું કહી શકાય કે પાટીદારોની પરંપરા માત્ર ઈતિહાસ નથી, પરંતુ તે જીવન જીવવાની એક દિશા છે. જો આપણે સંયુક્ત પરિવારના મૂલ્યોને સમજીએ અને તેને જીવનમાં ઉતારીએ તો ન્યુક્લિયર પરિવાર હોવા છતાં સમાજની એકતા અને સંસ્કાર બંને જાળવી શકાય. પૂર્વજોએ આપેલી આ સંસ્કાર ધરોહરને જાળવવી અને નવી પેઢીને સોંપવી એ આપણું સંયુક્ત કર્તવ્ય છે.

વિભાગ : ૧ ઉપનિષદો, પુરાણો અને લોક પરંપરામાં ઉમિયા માતાજીની કથાઓ

મા ઉમા-અંબિકાએ કરેલ શુમ્ભ-નિશુમ્ભ વધ

QR Code સ્કેન કરો અને લેખ સાંભળો

જગત જનની મા ઉમિયા માતાજી

ચણ્ડ-મુણ્ડના મૃત્યુથી ક્રોધિત સ્વયં શુમ્ભ-નિશુમ્ભે સસૈન્ય હિમાલય તરફ પ્રસ્થાન કર્યું. અશુભ સૂચક સૂચનો અને અપશુકન થવા લાગ્યાં. શિયાળનાં રુદનનો અવાજ આવવા લાગ્યો. અસુરોની મહાન સેનાને આવતી જોઈ ચંડીકાદેવીએ પોતાના ધનુષ્યનો એવો ટંકાર કર્યો કે પૃથ્વીથી આકાશ સુધીનું સમગ્ર વાયુમંડળ ગુંજાયમાન થયું. આવો ધ્વનિ સાંભળી દૈત્યોની સેનાએ ચારે બાજુથી દેવીને ક્રોધપૂર્વ ઘેરી લીધાં. બીજી બાજુ અસુરોના વિનાશ અને દેવતાઓના અભ્યુદય માટે 'બ્રહ્મા, વિષ્ણુ, શિવ, ઈન્દ્ર' વગેરે દેવતાઓની શક્તિઓ તેમના શરીરમાંથી નીકળીને એમના સ્વરૂપે ચંડીકાદેવીની પાસે આવી. જે દેવતાઓનું જેવું રૂપ, વેશભૂષા અને વાહન હતાં; એ જ રૂપે એમની શક્તિઓ અસુરો સાથે યુદ્ધ કરવા તત્પર બની. જેમ કે, સૌપ્રથમ બ્રહ્માજીની શક્તિ હંસ પર વિરાજમાન થઈ 'અક્ષસૂત્ર' કમંડળથી સુશોભિત થઈ આવી; જેમને પૃથ્વી નિવાસી 'બ્રહ્માણી' કહે છે. રુદ્રની શક્તિ હાથમાં ત્રિશૂળ, મસ્તક પર ચંદ્ર અને વૃષભ (નંદી) પર સવાર; જેમને 'મહેશ્વરી' કહે છે. કુમાર કાર્તિકેયની શક્તિ 'જગદમ્બિકા.' આમ સમગ્ર દેવતાઓની શક્તિઓથી આવૃત્ત માતા ચંડિકાને ભગવાન આશુતોષે કહ્યું - ''મારી પ્રસન્નતા માટે તમે અસુરોનો સંહારો કરો.'' સામે દેવીએ શિવને દૂત બની ઘમંડી શુમ્ભ-નિશુમ્ભને સંદેશ આપવા કહ્યું કે, ''જો તમારે જીવિત રહેવું હોય તો પાતાળલોક ચાલ્યા જાઓ; જેનાથી ઈન્દ્રને ત્રિલોકીનું રાજ્ય મળી જાય.''

એવામાં અસુર સેનાનાયક 'રક્તબીજ' ક્રોધાવસ્થામાં માતૃકાઓથી યુદ્ધ કરવા આવ્યો. ઈન્દ્રની શક્તિ સાથે યુદ્ધ કરવા લાગ્યો. આ શક્તિએ વજ્રથી પ્રહાર કર્યો; તો અસુરના શરીરમાંથી લોહી ટપકવા લાગ્યું. આ લોહીમાંથી રક્તબીજના જેવા પરાક્રમી દૈત્ય ઉત્પન્ન થવા લાગ્યા. જેટલાં લોહીનાં બુંદ તેટલા રક્તબીજ ઉત્પન્ન થતા હતા. આમ અનેક પ્રહારોથી સહસ્ર રક્તબીજ ઉત્પન્ન થયા. આ દૈત્યો યોગિનીઓ સાથે યુદ્ધ કરવા લાગ્યા.

વૈષ્ણવીદેવીએ અસુર સેના પર ચક્રથી પ્રહાર કર્યો. મહાદેવને દૂત તરીકે નિયુક્ત કર્યા તેથી તે દેવીનું નામ 'શિવદૂતી' તરીકે જાણીતું થયું. તેમણે દૈત્યોને કહ્યું કે 'દેવતાઓ યજ્ઞનો ભાગ ગ્રહણ કરે, જો શક્તિનું ઘમંડ હોય તો યુદ્ધ કરો.' આથી ક્રોધે ભરાયેલા દૈત્યોએ ચંડિકાદેવી પર આક્રમણ કર્યું. આ સમયે કાલી પોતાનાથી શૂલથી શત્રુઓને છિન્ન-ભિન્ન કરવા લાગી. બ્રહ્માણી કમંડળથી જળ છાંટી-છાંટી શત્રુઓના તેજનો નાશ કરવા લાગી. માતા મહેશ્વરી ત્રિશૂળથી શત્રુસેનાનો સંહાર કરવા લાગી. વૈષ્ણવીએ ચક્રથી અસરોને વિદિર્ણ કર્યા. આ પ્રકારે ક્રોધિત યોગિનીઓના વિવિધ પ્રકારના ઉપાયોથી મોટા-મોટા અસુરોનું નિકંદન નીકળતાં જોયું તો દૈત્યસેના ચારેબાજુ ભાગવા લાગી. ફરી વૈષ્ણવીના ચક્રથી રક્તબીજ પર પ્રહાર કરવાથી જે રક્ત નીકળ્યું તેનાથી ફરી રક્તબીજના આકારવાળા દૈત્ય ઉત્પન્ન થયા. આ પ્રકારે દેવતાઓની દૈવી શક્તિઓથી પ્રહાર કરવાથી 'રક્તબીજ' સમાન પરાક્રમી દૈત્યો ઉત્પન્ન થતા જ રહ્યા અને સમગ્ર જગત તેમનાથી વ્યાપ્ત બનતું ગયું.

યુદ્ધનીતિ કે તેનો વ્યૂહ પણ કેવો વૈવિધ્યપૂર્ણ હોય છે ! જુઓ, આ રીતે ભયભીત દેવતાઓને જોઈ ચંડિકાદેવીએ કાલીને તરત જ તેનું મુખ વધારે ફેલાવવા કહ્યું. કાલીએ પોતાનું મુખ વધારે પહોળું કર્યું. ચંડિકાદેવીએ શૂલથી રક્તબીજને માર્યો ત્યાં કાલીએ પોતાના મુખથી રક્તબીજનું રક્તપાન કરી લીધું. ત્યારબાદ રક્તબીજે ચંડીકા પર ગદાથી પ્રહાર કર્યો; પરંતુ તેની કોઈ અસર કે પીડાનો અનુભવ થયો નહીં. રક્ત પડવાથી કાલીના મુખમાં જે દૈત્ય ઉત્પન્ન થયા, કાલી તેમને ખાઈ ગઈ. આ પ્રકારે કાલીએ રક્તબીજનું સંપૂર્ણ રક્તપાન કરવાથી ચામુંડાએ રક્તબીજનો સહજ વધ કર્યો. યોગિનિઓ નૃત્ય કરવા લાગી. સમસ્ત દેવગણ માતાનો જયજયકાર કરવા લાગ્યો.

દુર્જનો હંમેશા સમાધાન નહીં પરંતુ બમણા વેગે અનિષ્ટ તરફ ગતિ કરે છે, એ જ એમની પ્રકૃત્તિ હોય છે. ચણ્ડ-મુણ્ડ અને રક્તબીજ મૃત્યુ પામવાથી શુમ્ભ-નિશુમ્ભના ક્રોધની સીમા ન રહી. બંને દૈત્યોએ ચંડિકાદેવી સાથે ભયંકર યુદ્ધ છેડી દીધું. તેમના પરાક્રમથી ચારેય દિશાઓમાં ભયનું વાતાવરણ ફેલાઈ ગયું. ભયંકર ઉલ્કાપાત અને

અપશુકનની છાયા વ્યાપ્ત બની ગઈ. આ બંને દૈત્યના બાણોને દેવીએ અમોઘ બાણોથી કાપી નાખ્યાં અને દૈત્યના અંગોને ઘાયલ કરવા લાગ્યાં. આવું ઘમાસાણ યુદ્ધ જોઈ નિશુમ્ભ દૈત્ય વિચારવા લાગ્યો કે 'આ તો ભયાનક' 'કાળ' પ્રાપ્ત થયો. આ વિપરીત અવસ્થામાં બધું ઊલટસૂલટ થવા લાગ્યું છે. દરિદ્ર ધનવાન, જડ મનુષ્ય બુદ્ધિમાન, બુદ્ધિમાન મનુષ્ય મૂર્ખ તેમજ હત્યારા મનુષ્યો સર્વેથી પ્રશંસા પ્રાપ્ત કરવા લાગ્યા. મહાબલી પરાજયને અને દુર્બલ વિજયની શોભા વધારે છે,' આમ તે આ સુંદરીથી વિજય કેવી રીતે પ્રાપ્ત થશે ? એના વિચારો કરવા લાગ્યો. આ દેવી શક્તિ અવશ્ય દેવોની કાર્ય-સિદ્ધિ અને દૈત્યોના વિનાશ માટે આવી છે. આ તો પરા-પ્રકૃતિ 'શિવા' છે. આ લૌકિક સ્ત્રી નથી.

નિશુમ્ભે માતા પાર્વતી પાસે જઈને કહ્યું - સેનાનો વધ કરવાથી શું થશે ? જો યુદ્ધ કરવું જ હોય તો કવચ ઉતારી આપણા બંને વચ્ચે યુદ્ધ થવું જોઈએ. દૈત્યનાં વચન સાંભળી કૌશિકીએ કાલીને કહ્યું કે 'ખરાબ કર્મથી વિપત્તિમાં વ્યક્તિની બુદ્ધિ વિપરીત થઈ જાય છે.' બંને વચ્ચે ભયંકર યુદ્ધ થયું. બંને પક્ષેથી શસ્ત્ર-અસ્ત્રનો પ્રયોગ થયો. નિશુમ્ભ દ્વારા દેવીના સિંહ પર તીખી તલવાર અને ઢાલથી પ્રહાર, દેવી દ્વારા 'ઝૂરપ' બાણથી તલવાર અને ઢાલનો નાશ, દૈત્ય દ્વારા શક્તિપ્રયોગ તો દેવીએ ચક્ર દ્વારા નાશ, દૈત્યે શૂલ દ્વારા પ્રહાર કર્યો તો દેવીએ મુક્કાઓથી પ્રહાર, દૈત્યે ગદાથી તો દેવીએ ત્રિશૂળથી. આમ અસુરનાં શસ્ત્રાસ્ત્રોને નિષ્ફળ કરી દેવીએ ઝેરી બાણથી નિશુમ્ભ દૈત્યની લીલા સમાપ્ત કરી દીધી.

નાનાભાઈ નિશુમ્ભના મૃત્યથી ક્રોધીત શુમ્ભ રથ પર સવાર થઈ શિવપ્રિયા અંબિકાની પાસે ગયો. દેવીને અહંકારપૂર્વક કહેવા લાગ્યો. 'હે દેવી ! તું ખોટે ખોટો અહંકાર ન બતાવ. તું તો અન્ય સ્ત્રીઓને સાથે લઈને લડે છે.' અંબિકાએ કહ્યું કે 'આ તો બધી મારી વિભૂતિઓ છે; જે મારા શરીરમાં પ્રવેશ કરી રહી છે,' સમગ્ર દેવીઓ અંબિકાના શરીરમાં લય પામી. દેવી અંબિકા પોતાની શક્તિથી ચરાચર જગતમાં વ્યાપ્ત છે.

સમસ્ત રૂપોને સમેટી લીધા પછી દૈત્યરાજ શુમ્ભ અને ચંડિકાદેવીની વચ્ચે ભયંકર યુદ્ધ થયું. આ યુદ્ધ સમગ્ર પ્રાણીજગત માટે આશ્ચર્યકારક બની રહ્યું. દૈત્યરાજ પ્રદીપ્ત અગ્નિયુક્ત મોટી શક્તિને છોડી. તેને જોતાં જ દેવીએ તેનો નાશ કર્યો. આમ બંનેએ એકબીજા પર ભયંકર શસ્ત્રાસ્ત્રોનો પ્રયોગ કર્યો; પરંતુ બંનેએ તેમનો નાશ કર્યો. અંતે દેવીએ તેની છાતી પર થપ્પડ મારવાથી દૈત્ય પૃથ્વી પર ઢળી પડ્યો ને તુરંત જ દૈત્યની છાતીમાં ત્રિશૂળ મારવાથી દૈત્યરાજ મૂર્છિત થઈ ગયો. મૂર્છા દૂર થયા પછી દૈત્ય દેવીને પકડી આકાશમાં લઈ ગયો; જ્યાં દેવીએ વિના આશ્રય દૈત્ય સાથે યુદ્ધ કર્યું. ત્યાં દૈત્યે ચક્રથી દેવીને પરેશાન કરી. અંબિકાએ તેનાં ચક્રોને નષ્ટ કર્યાં. ત્રિશૂળના એક જ પ્રહારથી દૈત્ય શુમ્ભ મૃત્યુ પામ્યો; જેના મૃત્યુથી દેવતાઓ, ગંધર્વ, અપ્સરા, કિન્નર, ઋષિ-મુનિઓ દેવીની સ્તુતિ કરવા લાગ્યા.

અંબિકાદેવીના હાથે મૃત્યુને પ્રાપ્ત શુમ્ભ-નિશુમ્ભ દૈત્ય અંબિકાના ઉત્તમ ધામને પ્રાપ્ત કર્યું. દેવી સાથેની શત્રુતા પણ સ્મરણ-ભક્તિમાં પરિવર્તિત થાય છે, જેનાથી માતાના ઉત્તમ ધામમાં સ્થાન મળે છે. જે મનુષ્ય આ ઉત્તમ ચરિત્રને વાંચશે અને સાંભળશે તેની સમગ્ર મુશ્કેલીઓ નાશ પામશે. આ સમગ્ર કથામાં યુદ્ધનીતિ, સ્ત્રી-સશક્તિકરણ, દુર્જન-પ્રકૃતિ, દુર્જનો પર સજ્જનોનો વિજય વગેરેનું સુપેરે દર્શન થાય છે. મા ઉમા પાર્વતી જ સમગ્ર જગતની જનની છે, તારણહાર છે. તેનાં જ સ્વરૂપોને લીધે દેવી-મંદિરોનું સમૃદ્ધ મૂર્તિવિધાન જોવા મળે છે અને એ તો પુરાણોની દેણ છે!!!

ડૉ. સમીરકુમાર કે પ્રજાપતિ

સંદર્ભ :

❖ સંદર્ભ : દેવીભાગવતપુરાણ, સ્કંધ-૫,અ.૧૧-૧૧૨, શિવપુરાણ, ઉમા-સંહિતા, અ.૪૮-૪૯; માર્કણ્ડેયપુરાણ, અ.૮૧-૮૬, ૯૨

વિભાગ : ૨ પાટીદારોની ઉત્પત્તિ, ઈતિહાસ અને ભ્રમણો

અંગ્રેજ સરકાર દ્વારા ૧૮૭૦માં પાટીદાર સમાજ માટે લેવાયેલાં ક્રાંતિકારી કાયદાકીય પગલાં

QR Code સ્કેન કરો અને લેખ સાંભળો

"બેટી બચાવો"નો નારો આજે આધુનિક લાગે છે, પરંતુ આપણા સમાજમાં દીકરીઓના અસ્તિત્વને ટકાવી રાખવા માટેનો સંઘર્ષ સદીઓ જૂનો છે. ૧૯મી સદીના ઉત્તરાર્ધમાં જ્યારે સામાજિક અને આર્થિક કારણોસર દીકરીઓના જન્મદર પર જોખમ ઊભું થયું હતું, ત્યારે સમાજ સુધારકો અને તત્કાલીન શાસકોએ કડક પગલાં લેવાની ફરજ પડી હતી.

આજે 'ઉમિયા જ્યોત'ના વાચકો માટે અમે એક એવો ઐતિહાસિક દસ્તાવેજ રજૂ કરી રહ્યા છીએ, જે વર્ષ ૧૮૭૦ના એપ્રિલ મહિનાના 'બોમ્બે ગવર્નમેન્ટ ગેઝેટ' માં પ્રકાશિત થયો હતો. આ પરિપત્ર (એક્ટ નં. ૮) ખાસ કરીને ગુજરાતના કડવા અને લેઉવા પાટીદાર સમાજમાં દીકરીઓની ઘટતી સંખ્યાને ધ્યાનમાં રાખીને અમલી બનાવવામાં આવ્યો હતો.

આ પરિપત્રની મુખ્ય બાબતો :

નોંધણીની અનિવાર્યતા : જન્મ અને મરણની ફરજિયાત નોંધણી કરાવવી.

કુરિવાજો પર અંકુશ : લગ્ન પ્રસંગે થતા અતિશય ખર્ચ અને ખોટા સામાજિક રિવાજો પર લગામ કસવી, જેથી દીકરી બોજ ન લાગે.

વહીવટી દેખરેખ : જે વિસ્તારોમાં કન્યા જન્મદર ઓછો હતો ત્યાં ખાસ પોલીસ બંદોબસ્ત અને દેખરેખ રાખવાની જોગવાઈ.

આ દસ્તાવેજ માત્ર કાયદો નથી, પણ આપણા સમાજની એ સમયની સ્થિતિનો અરીસો છે. તે દર્શાવે છે કે આપણા વડવાઓએ દીકરીઓને બચાવવા માટે કેવા કાયદાકીય અને સામાજિક પડકારોનો સામનો કર્યો હતો. આજે જ્યારે પાટીદાર સમાજ શિક્ષણ અને સંસ્કારમાં અગ્રેસર છે, ત્યારે આ ઐતિહાસિક પાનાઓ વાંચવાં એ આપણી સામાજિક ઉત્ક્રાંતિને સમજવા માટે અનિવાર્ય છે.

કડવા અને લેઉવા પાટીદારોમાં કુરિવાજોને કારણે કન્યાનો જન્મ દર જે નીચો હતો એના માટે અંગ્રેજ ગવર્નમેન્ટે ત્રણ પરિપત્રો બહાર પાડેલા. એમાંનો આજે પ્રથમ પરિપત્ર આપણે જોયો.

BOMBAY GOVERNMENT GAZETTE
28th April 1870
Act No. VIII of 1870

ઈન્ડિયા ગવર્નર જનરલ ઈન કાઉન્સિલનો હેઠળ લખેલો એક્ટ ગવર્નર જનરલ સાહેબે સને ૧૮૭૦ના માર્ચ મહિનાની ૧૮મી તારીખે મંજૂર કર્યો, તે સઘળા લોકોને જાહેર થવા સારું છપાવીને પ્રસિદ્ધ કર્યો છે.

સને ૧૮૭૦નો એક્ટ ૮

છોકરીઓનાં ખૂન નહીં થાય તેવો બંદોબસ્ત કરવા બાબતનો એક્ટ ઉદ્દેશ

બ્રિટિશ ઈન્ડિયાના કેટલાક ભાગમાં છોકરીઓનાં ખૂન ઘણું કરીને થાય છે એવું માને છે વાસ્તે, અને તે ગુનો નહીં થવા દેવાને વધારે સારો બંદોબસ્ત કરવાની જરૂર છે વાસ્તે હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ઠરાવ્યું છે.

ફલાણા ફલાણા ડિસ્ટ્રિક્ટમાં આ એક્ટ પ્રમાણે બંદોબસ્ત કરવાનો અધિકાર

(૧) સદરહુ ગુનો ફલાણા ડિસ્ટ્રિક્ટમાં ઘણું કરીને થાય

છે, અથવા તે ડિસ્ટ્રિક્ટમાં રહેનારા ફલાણા વર્ગના લોકો અથવા કુટુંબના લોકો અથવા માણસો કરે છે, એવું સ્થાનિક સરકારની નજરમાં આવે તો તે ગુનો તે ડિસ્ટ્રિક્ટમાં અથવા તે વર્ગના અથવા કુટુંબના લોકોમાં અથવા માણસોમાં નહીં થવા દેવાનો આ એક્ટ પ્રમાણે બંદોબસ્ત કરવાનું ઈન્ડિયાના ગવર્નર જનરલ ઈન કાઉન્સિલની અગાઉથી મંજૂરી લઈને સરકારી ગૅઝેટમાં અથવા પોતે હુકમ કરે તેવી બીજી રીતે જાહેરનામું છપાવીને ફરમાવવાનો અધિકાર સ્થાનિક સરકારને છે.

સદરહુ પ્રકારની ડિસ્ટ્રિક્ટની હદો જાહેરનામામાં લખવી અથવા તે જાહેરનામું ફલાણા વર્ગના અથવા કુટુંબના લોકોને અથવા માણસોને લાગુ છે એવી મતલબનું હોય ત્યારે તે વર્ગ અથવા કુટુંબ અથવા માણસો તે જાહેરનામામાં લખવાં.

કાનૂનો કરવાનો અધિકાર

(૨) સદરહુ જાહેરનામું ઉપર કહ્યા પ્રમાણે છપાઈને પ્રસિદ્ધ થયા પછી, હેઠળ લખેલાં સઘળાં કારણો સારુ અથવા તેમાંના હરકોઈ કારણ સારુ ત્રીજી કલમના ઠરાવનું ધોરણ રાખીને આ ઍકેટને મળતા આવે તેવા કાનૂનો વખતોવખત કરવાનો અધિકાર સ્થાનિક સરકારને છે.

(૧) સદરહુ ડિસ્ટ્રિક્ટમાં અથવા જે વર્ગના અથવા કુટુંબોના લોકોને અથવા માણસોને સદરહુ જાહેરનામું લાગુ કર્યું હોય તે વર્ગમાં અથવા કુટુંબોમાં અથવા માણસોમાં જન્મ તથા લગ્ન તથા મરણ થાય તેઓનાં રજિસ્ટરો રાખવા બાબત અને તે માણસોની અથવા સદરહુ ડિસ્ટ્રિક્ટમાં રહેનારાં બીજાં માણસોની વસ્તીની વખતે વખતે ગણતરી કરવા બાબત.

(૨) મામૂલ પ્રમાણે રાખેલી પોલીસના એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ કરતાં વધતું પોલીસફોર્સ રાખવા બાબત અથવા સદરહુ ડિસ્ટ્રિક્ટમાં અથવા સદરહુ વર્ગમાં અથવા કુટુંબોમાં અથવા માણસોમાં છોકરીઓનું ખૂન નહીં થવા દેવા સારુ અથવા ખૂન થાય તો તે પકડવા સારુ અથવા આ ઍક્ટના ઠરાવો અમલમાં લાવવા સારુ અમલદારો અથવા નોકરો રાખવા બાબત.

(૩) સદરહુ ડિસ્ટ્રિક્ટમાં અથવા સદરહુ વર્ગમાં અથવા કુટુંબોમાં અથવા માણસોમાં જે જન્મો તથા લગ્નો તથા મૃત્યુ થાય અથવા થનાર હોય તે સઘળાંની ખબર યોગ્ય અમલદારોને કોણે કેવી રીતે આપવી તે બાબત.

(૪) જે માણસને સદરહુ જાહેરનામું લાગુ હોય તેણે લગ્નનો અથવા લગ્નને લગતી હરકોઈ ક્રિયા અથવા રૂઢિ કરવાનો ખર્ચ કેટલો કરવો તેનો બંદોબસ્ત કરવા બાબત.

(૫) આ કલમ પ્રમાણે કેટલા કાનૂનો અમલમાં લાવવા સારુ જે ખર્ચ થયો હોય તે સઘળો ખર્ચ અથવા તેમાંનો કોઈ ખર્ચ સદરહુ ડિસ્ટ્રિક્ટમાં રહેનારા સઘળા લોકો પાસેથી અથવા તે માંહેના કેટલાક લોકો પાસેથી અથવા સદરહુ જાહેરનામું જે લોકોને લાગુ હોય તે લોકો પાસેથી શી રીતે વસૂલ કરીને લેવો તેનો બંદોબસ્ત કરવા બાબત.

(૬) આ કલમ પ્રમાણે કરેલ હરકોઈ કાનૂન અમલમાં લાવવા નીમેલા અમલદારોનું અથવા નોકરોનું કામ ઠરાવવા બાબત.

કાનૂનોની મંજૂરી તથા પ્રસિદ્ધિ

(૩) બીજી કલમ પ્રમાણે કરેલ હરકોઈ કાનૂન અથવા ફેરફાર ઈન્ડિયાના ગવર્નર જનરલ ઈન કાઉન્સિલ મંજૂર કરશે અને ઈન્ડિયા ગેઝેટમાં તથા ઠેકાણા ઠેકાણાના સરકારી ગેઝેટમાં છપાઈને પ્રસિદ્ધ થશે ત્યાં સુધી અમલમાં આવશે નહીં. સદરહુ કાનૂનોની નકલો સ્થાનિક સરકાર ફરમાવે તે જગ્યાએ ચોડવી અને ફરમાવે તે રીતે વહેંચવી

કાનૂન તોડવા બાબત શિક્ષા

(૪) જે કોઈ સદરહુ પ્રકારના કોઈ કાનૂન તોડશે, તેની ઉપર તે બાબત મેજિસ્ટ્રેટનો અખત્યાર ચલાવનાર હરકોઈ અમલદારની આગળ સાબિત થશે તો તેને ઘણામાં ઘણા છ મહિના સુધીની સજા અથવા એક હજાર રૂપિયા સુધીનો દંડ અથવા એ બેઉ શિક્ષા થશે.

બીજા કાયદા પ્રમાણે કામ ચલાવવાનો અધિકાર કાયમ રાખ્યો છે :

(૫) આ ઍક્ટ પ્રમાણે શિક્ષા કરવા લાયક કોઈ ગુના બાબત, બીજા કોઈ કાયદા પ્રમાણે કોઈ માણસ ઉપર કામ ચલાવીને તેને શિક્ષા કરવાની મના આ ઍક્ટના કોઈ ઠરાવથી અથવા સદરહુ પ્રમાણે કરી તે પ્રસિદ્ધ કરેલ કોઈ કાનૂનના કોઈ ઠરાવથી છે એવું સમજવું નહી. પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે, કોઈ માણસને એકના એક ગુના બાબત બે વાર શિક્ષા કરવી નહીં.

જે છોકરીઓ બાબત ગફલતી થતી હોય તેઓને નિગેહબાની હેઠળ મૂકવાનો અધિકાર

(૬) પહેલી કલમમાં કહેલું જાહેરનામું જે માણસને લાગુ હોય તે માણસની જે નાની છોકરીનું ગુજરાન ચલાવવાની કાયદા પ્રમાણે જરૂર હોય તે છોકરીના ગુજરાનનો તે માણસ યોગ્ય બંદોબસ્ત કરવાની ગફલત કરે છે અને તેથી તે છોકરીનો જીવ જવાની અથવા તબિયત બગડવાની ધાસ્તી છે એવું ડિસ્ટ્રિક્ટ મેજિસ્ટ્રેટને માલૂમ પડે અને તેની નજરમાં આવે તો પોતાને યોગ્ય જણાય તેવી નિગેહબાની હેઠળ તે છોકરીને મૂકવાનો તેને અધિકાર છે; અને જરૂર હોય તો છોકરીને તે માણસના તાબામાંથી તેણે કાઢવી.

ડિસ્ટ્રિક્ટના મેજિસ્ટ્રેટને વાજબી દેખાય તે પ્રમાણે સદરહુ છોકરીના ગુજરાન સારુ મહિને ઘણામાં ઘણા ૫૦ રૂપિયા સુધી નિમણૂક બાંધી આપવાનો તે માણસને હુકમ ફરમાવવાને તે મેજિસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે; અને તે માણસ તે હુકમ માનવાની જાણીબૂજીને ગફલત કરશે તો જેટલી વાર હુકમ તોડશે તેટલી વાર વોરંટ આપીને ફોજદારી ઈન્સાફનું કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદાની ૬૧મી કલમમાં કહેલી રીતે, જેટલા રૂપિયા લેણા નીકળતા હોય તેટલા વસૂલ કરવાનો અધિકાર સદરહુ મેજિસ્ટ્રેટને છે.

સદરહુ કાયદાની ૩૧૬ની કલમ પ્રમાણે મેજિસ્ટ્રેટને જે અખત્યાર છે તેને આ કલમના કોઈ ઠરાવથી હરકત થાય છે એવું સમજવું નહીં.

ઍક્ટ ક્યાં ક્યાં લાગુ છે

(૭) આ ઍકેટ પહેલવહેલાં વાયવ્ય પ્રાન્તને તથા પંજાબને તથા અયોધ્યાને જ લાગુ થશે, પણ ઈન્ડિયા સરકારના પ્રત્યક્ષ તાબા માંહેના અયોધ્યા સિવાય બીજા મુલકના કોઈ ભાગને આ ઍક્ટ હુકમ કરીને લાગુ કરવાનો અધિકાર ઈન્ડિયાના ગવર્નર જનરલ ઈન કાઉન્સિલને છે; અને પોતપોતાના તાબા માંહેના મુલકના કોઈ ભાગને આ ઍક્ટ હુકમ કરીને લાગુ કરવાનો અધિકાર મદ્રાસના ગવર્નર ઈન કાઉન્સિલને તથા મુંબઈના ગવર્નર ઈન કાઉન્સિલને તથા બંગાળના લેફ્ટેનન્ટ ગવર્નરને છે.

ઈન્ડિયાના ગવર્નર જનરલ ઈન કાઉન્સિલે આ કલમ પ્રમાણે જે હુકમ કર્યો હોય તે દરેક હુકમ ઈન્ડિયા ગૅઝેટમાં છપાવીને પ્રસિદ્ધ કરવો. આ કલમ પ્રમાણે બીજો જે હુકમ કર્યો હોય તે દરેક હુકમ ઠેકાણે ઠેકાણેના સરકારી ગેઝેટમાં છપાવીને પ્રસિદ્ધ કરવો.

(True Translation)

Venayek Wassoodev
Oriental Translator to Government

ઉપર્યુક્ત કાયદો હિન્દના સઘળા ભાગોમાં લાગુ કરવાનો નહોતો; પરંતુ જે જે ભાગમાં સ્થાનિક સરકારને જરૂર જણાય તે તે ભાગમાં તે કાયદાના આધારે જુદો કાયદો પસાર કરી હિન્દ સરકારની મંજૂરીથી અમલમાં મૂકવાનો હતો. તેથી આ કાયદો કડવા પાટીદાર કોમને લાગુ કરાવી તે દ્વારા સુધારા અમલમાં મૂકાવવાનો ભગીરથ પ્રયત્ન શેઠ બહેચરદાસ લશ્કરીએ આરંભ્યો. નામદાર મુંબઈ સરકારનું તે તરફ ધ્યાન ખેંચી મદદ મેળવવા તેમણે જ્ઞાતિની સ્થિતિનો સંપૂર્ણ ચિતાર ખડો થાય તેવી એક અરજી તા. ૨૪મી જૂન સને ૧૮૭૦ના દિવસે તૈયાર કરી, જેની શરૂઆતમાં જ્ઞાતિની ઉત્પત્તિ અને લગ્નપદ્ધતિ વિષે ચાલતી અકુદરતી વાતોનો સારો ચિતાર આપવામાં આવ્યો હતો. ક્રમશઃ

અમૃત પટેલ
(નિવૃત વનઅધિકારી, ગાંધીનગર)

વિભાગ : ૩ પાટીદાર જ્ઞાતિ ઇતિહાસની અટારીએથી

કડવા પાટીદાર ભક્ત શ્રી રત્નાબાપા : શૈકાની ગૌરવવંતી તવારીખ

QR Code સ્કેન કરો અને લેખ સાંભળો

ભક્ત શ્રી રત્નાબાપા કણસાગરા

શૈકા પહેલા જરા ઈતિહાસના પાનાં ઉકેલીએ તો ઉમિયાધામ-સિદસરનાં મૂળ પોરબંદર જિલ્લાના કુતિયાણા તાલુકાના દેવડા ગામ સુધી લંબાયેલાં મળી આવે છે. પંખીના માળા જેવડાં દેવડા ગામમાં ખેતરના ખોળે, ઈશ્વરના આરાધે, રામના રાખોપા સાથે, કુદરતી જીવન જીવતા; ભોળા ભલા, આસ્તિક અન્ય ધાર્મિક કડવા પાટીદાર અને ખેડૂત એવા કણસાગરા પરિવારમાં એક તેજરત્નનો જન્મ થયો હતો. સમય જતાં 'ભક્ત રત્નાબાપા' તરીકે કડવા પાટીદાર સમાજ અને સિદસર ધામના ઈતિહાસના સોનેરી પૃષ્ઠ પર અંકિત થયા હતા. તેમણે જીવનમાં કોઈ મોહમાયા ન રાખી, એક માત્ર ઉમાનો સાક્ષાત્કાર કરીને તેજતત્ત્વ સાથે વિલીન થઈ ગયા હતા.

તેમણે બાળપણમાં માતા-પિતાનો સત્સંગી વારસો મળ્યો. ખેતરના ખોળે ઉછેર થયો. કામમાંથી નવરા થાય એટલે સવાર-સાંજ સતસંગ, સંતસેવા અને પ્રભુભજન કરવામાં તેમને, જીવનનું સાર્થક્ય માન્યુ હતું. શ્રમજીવી હતા એટલે ખેતરમાં કામ કરતા, આંગણે આવતા અભ્યાગતને ઓટલો અને રોટલો આપતા; સાધુ-સંતોની સેવા કરવી અને ખેતરે કામ કરતાં કરતાં અખંડ જાપ જપ્યા કરતા હતા. સંસાર અને ખેતીનો કાર્યભાર હળવો થયો પછી તો આંગણે આઠેપોર અલખના નામની હરિકીર્તનની હેલી ઉમટવા લાગી. તેમનો અલગારી સ્વભાવ અને સત્‌ધર્માચરણના કારણે ગામમાં એક કડવા પાટીદાર સમાજના 'ભગત' તરીકે ઓળખાવા લાગ્યા હતા.

કડવા પાટીદાર શ્રી રત્નાબાપા કણસાગરાની ભક્ત તરીકેની સુવાસ ધીમે ધીમે દેવડા ગામથી નિસરીને આજુબાજુના ગામોમાં પણ ફેલાતી ગઈ. સમય જતાં કડવા પાટીદાર સમાજમાં ઊજળું અને યશસ્વી નામ બની ગયું હતું. તેમના જીવનમાં ભક્તિ સોળે કળાએ ખીલી ત્યારે યોગાનુયોગ એક ઘટના બની. લોકોમાં તરતી વાતો મુજબ જોઈએ તો એક દિવસ રત્નાભગતને એક સત્ત્વશીલ સાધુનો ભેટો થયો. સાધુને વંદન કરીને આતિથ્યભાવે સ્વાગત કરીને યત્કિંચિત્ સેવા કરી. તેમની માતાજી પ્રત્યેની અનન્ય શ્રદ્ધા, અતૂટ ભક્તિ, સેવાભાવના અને સાદગી જોઈને સાધુ ખૂબ પ્રસન્ન થયા. સાધુએ અંતરથી આશીર્વાદ આપ્યા અને કહ્યું કે, ''હે ભગત, તારી શ્રદ્ધાભાવના અને ભક્તિભાવનાથી મા ઉમિયા પ્રસન્ન થશે, તારું જીવન ધન્ય થશે અને તુ અમરપદને

પ્રાપ્ત કરીશ !'' સાધુ આ ભવિષ્યકથન કરીને ત્યાંથી અંતર્ધાન થઈ ગયા. સમય જતાં સાધુનાં આ કથનો ખરેખર સાચાં પડ્યાં હતાં. સિદસરમાં ઉમિયા માતાજીનું સ્વયંભૂ પ્રાગટ્ય થયું અને કડવા પાટીદારોની કુળદેવીના પ્રથમ ભક્ત તરીકે કડવા પાટીદાર રત્નાબાપા કણસાગરાનું નામ અમર શિલાલેખમાં કોતરાઈ ગયું છે.

પેઢી દરપેઢી સિદસર ગામમાં વસવાટ કરતા માંકડિયા પરિવારના શ્રી નાનુભાઈ માંકડિયાએ માહિતી આપતાં કહ્યું કે, ''સિદસરથી વાજતે-ગાજતે શ્રદ્ધાભાવથી માતાજીને ગોંડલ લઈ ગયા હતા. ગોંડલના 'કૈલાસ બાગ'માં શિવજીનું મંદિર હતું, તેની બાજુમાં ઉમિયા માતાજીનું મંદિર બનાવવાનું વિચાર્યું હતું.'' પણ માતાજીની ઈચ્છા સિદસરમાં બેસવાની હોવાથી ગોંડલના રાજા શ્રી ભગવતસિંહજીએ વાજતે-ગાજતે શ્રદ્ધાભાવથી માતાજીને સિદસર મુકામે બેસણાં કરવા માટે સંમતિ આપી. શરૂઆતમાં સિદસર ગામની મધ્યમાં આવેલી જગ્યાએ બે રૂમ હતા અને તેની ઉપર નળિયાવાળું છાપરું હતું. તેની સામે રહેતાં જ્યોત્સનાબેન માંકડિયા પાસે મંદિરની ચાવી રહેતી હતી. તેઓ મંદિરનાં કચરા-પોતાં અને સાફસફાઈ કરવાની કામગીરી કરતા. કોઈ અભ્યાગતો બાધા, માનતા, નૈવેદ, નાળિયેર કે ચૂંદડી ચડાવવા માટે માની પાળે આવે તો મંદિર ખોલતાં અને ચા-પાણીનો આગ્રહ કરતા. શરૂઆતમાં આ સ્થળ સાથે બહુ ઓછા લોકોનું જોડાણ હતું. મનજીભાઈ માંકડિયા અને ગામના સરપંચશ્રી આરતી-નગારાં વગાડતા અને સવાર-સાંજ માતાજીનો જયઘોષ કરતા હતા.

સમય જતાં જગ્યા જર્જરિત થવા લાગી, ચોમાસામાં નળિયામાંથી ચૂવા થયા અને અંદર બેસી ન શકાય તેવી સ્થિતિ થઈ એટલે આજુબાજુના ગામોમાં આસ્તિક શ્રદ્ધાળુઓ ભેગા થયા અને ફાળો ભેગો કરીને છતવાળું મંદિર બનાવ્યું. માતાજીનો મહિમા વધતો ગયો. મંદિરને સો વર્ષ પૂર્ણ થતાં વેણું નદીના કાંઠે શિખરબંધ મંદિર બનાવવામાં આવ્યું પછી 'ઉમિયા માતાજી મંદિર સંસ્થાન' તરીકે પ્રખ્યાત થયેલ છે.''

ઉપરોક્ત પ્રમાણભૂત માહિતી અને લોકોમાં તરતી વાતો સમયાંતરે ઘટેલી ઘટનાઓની પુષ્ટિ આપે છે. ચમત્કારો અને અલૌકિક ઘટનાઓ યોગ્ય સમયે, યોગ્ય સ્થળે અને યોગ્ય વ્યક્તિના સૂક્ષ્મ પિંડમાં ઘટતી હોય છે. તેમાંથી મરમી ક્ષણો ઈતિહાસના પાને અમર બનીને આલેખાન પામે છે. એક સૈકા પહેલાં રત્નાબાપાના જીવનમાં એવું જ બન્યું. સાધુના વચનને ધ્યાને લઈને રત્નાબાપાએ મા ઉમિયાની આરાધના દઢતાથી શરૂ કરી. શાસ્ત્રીય વિધિવિધાનોની કોઈ સમજ ન હતી માત્ર નિર્દોષ ભોળાભાવે સમર્પિત થઈને, માતાજીની પૂજા-આરાધના-સ્મરણ કરવા લાગ્યા. રોમેરોમમાં મા ઉમિયાના નામની રટણા શરૂ થઈ હતી. એક રાત્રે ભગત માતાજીનું સ્મરણ કરતાં કરતાં સમાધિ અવસ્થામાં આવી ગયા અને સામે મા જગદંબા ઉમિયા આવીને ઊભાં રહ્યાં. માતાજીનાં તેજોમય, ભવ્ય અને દિવ્ય સ્વરૂપની ઝાંખી થતાં જ બેય આંખોમાંથી આંસુઓની ધારાઓ વહેવા લાગી અને માતાજીને લળી લળીને પાય લાગ્યા પછી તો માતાજી સાથે વેણે વાતો શરૂ થઈ ગઈ. માતાજીએ દર્શન સાથે રૂડા આશીર્વાદ આપ્યા. એ સાથે ભગત જોગું એક કામ સોંપતાં કહ્યું : ''દીકરા, તારી ભક્તિથી હું પ્રસન્ન થઈ છું. તારે જે જોઈએ તે માગ ! જે જોઈએ તે આપું !'' તેના ઉત્તરમાં ભગતે કહ્યું કે,મા, મારે તો તમારી અખંડ ભક્તિ જોઈએ છે ! ત્યારે

માતાજીએ કહ્યું કે, ''અત્યારે તને સાક્ષાત્ દર્શન આપું છું. અન્ય ભાવિકજનોને મૂર્તરૂપે દર્શન આપીશ. એ માટે મારી મૂર્તિ વેણું નદીના કાંઠે આવેલ સિદસર ગામની સીમમાં દટાયેલી છે, તેને બહાર કાઢજે. મારે લોકો સામે મૂર્તિ દ્વારા પ્રત્યક્ષ થવું છે. એ કામ તારા દ્વારા થશે અને તું એ મૂર્તિ સાથે અમર થઈ જઈશ. એ મારું વચન છે !'' એટલું કહી માતાજી અંતર્ધાન થઈ ગયાં.

ત્યારથી ભગતના માનસમાં આ ઘટના ઘૂમરાવા લાગી. મનમાં સવાલ થયા કરે કે લોકો મારી વાત માનશે કે નહીં ? દિવસો પસાર થવા લાગ્યા. એક રાત્રે ફરીથી માતાજીએ એ જ દિવ્ય સ્વરૂપે દર્શન આપ્યાં અને ફરી એ જ વાત કરી કે, ''સિદસર ગામમાં મૂર્તિ છે એ બહાર કાઢ ! એ માટે શંકા ન કર, મન મક્કમ કરીને આગળ વધ, હું તારી સાથે છું !'' આ વચન સાંભળીને ભગત ત્યાંથી રવાના થયા અને બીજે દિવસે સિદસર ગામમાં આવી પહોંચ્યા. ગ્રામજનોને માતાજીનો સાક્ષાત્કાર અને માતાજીના સંદેશ વિશે વાત કરી. શરૂઆતમાં લોકો સત્ય માનવા તૈયાર ન થયા. માતાજીએ લોકોના હૈયામાં વાસ કર્યો અને ભગતના ભાવનો સ્વીકારી કરીને આપેલ સ્થળે અને ત્યાં કંકુના સાથિયાની નિશાની મુજબ માતાજીની મૂર્તિ શોધવાનું કાર્ય શરૂ કર્યું. ચાલતી વખતે, વેણુ નદીના દક્ષિણ કાંઠે, એક નાનો કંકુ સાથિયો દેખાયો પછી ત્યાં ખોદકામ શરૂ કરવામાં આવ્યું. પ્રથમ એક મોટી શિલા નીકળી અને તેની નીચેથી નીકળેલ તેજસ્વી કિરણથી લોકોની આંખો અંજાઈ ગઈ. ભગતને જ્યોતમાં લપેટાયેલાં મા ઉમિયાએ ત્રીજીવાર દર્શન આપ્યાં. લોકોએ અંદર ખોદકામ શરૂ કરતાં આરસપહાણની અખંડ પ્રતિમા મળી આવી. તેમાંથી પવિત્ર સુગંધ આવતાં ગ્રામજનોએ ધન્યતા અનુભવી અને જયઘોષ કરવા લાગ્યા. કડવા પાટીદાર કુળની કુળદેવી, રાજરાજેશ્વરી, આદિશક્તિ મા ઉમિયાના સ્વયંભૂ પ્રાગટ્યની આ ધન્ય વેળા હતી. ઈતિહાસ નોંધે છે તે મુજબ ભાદરવા સુદ પૂનમ, સંવત ૧૯૫૪, તા.૧૯-૯-૧૮૯૯નો આ પવિત્ર દિવસ હતો. આ પવિત્ર દિવસે આજે પણ ઉત્સવ ઉજવાય છે.

આ દિવ્ય મૂર્તિ વેણુ નદીના કાંઠે મળી એ સાંભળીને ત્યાં ગામના લોકો ભેગા થયા અને માના ગુણલાં ગાતાં ગાતાં ગગનભેદી જયઘોષ સાથે ભક્તિભાવથી માતાજીને સિદસર ગામમાં લાવવામાં આવ્યાં. ગામની મધ્યમાં નળિયાના છાપરાંવાળા મકાનમાં ઉમિયામાતાની પ્રતિમાની પધરામણી કરવામાં આવી. મા ઉમા કડવા પાટીદાર સમાજની કુળદેવી હોવાથી આસપાસનાં ગામોમાં કર્ણોપકર્ણ વાતો આખા વિસ્તારમાં ફેલાઈ ગઈ. માતાજીનાં દર્શન કરવા ચારેબાજુથી લોકોનાં ટોળાં ઉમટી પડ્યાં. જગદંબા જગતજનની મા ઉમિયાનું અવતરણ થયાની જાણ થતાં સર્વત્ર આનંદની હેલી ઊમટી હતી. ગોંડલ રાજના પ્રજાવત્સલ અને ધર્મપ્રેમી રાજા શ્રી ભગવતસિંહજીએ આ દિવ્ય મૂર્તિ પ્રાગટ્ય અને લોકોમાં વહેતી થયેલી ચમત્કારિક ઘટના વિષયક સમાચાર સાંભળ્યા. રાજાએ ઘટનાનું તથ્ય જાણવા દૂતને સિદસર ગામે મોકલ્યો. ઘટના સાચી જાણીને રાજાના કારભારી ગામમાં આવ્યા. રત્નાબાપા અને ગામ લોકોને રાજાના માતાજી પ્રત્યેના આદરભાવની વાત કરતા કહ્યું કે, આ દિવ્યમૂર્તિ ગોંડલના ''કૈલાસ બાગ''માં શિવજીનું મંદિર છે તેની બાજુમાં એક ભવ્ય શિખરબંધ મંદિર બનાવીને તેમાં સ્થાપન કરવાની મહેચ્છા છે. રાજાની ભક્તિભાવના જોઈને સિદસર ગામમાં પધરામણી કરવાની ઈચ્છા માંડી વાળી અને માતાજીની મૂર્તિ વાજતે-ગાજતે ગોંડલ રાજાના મહેલમાં લાવવામાં આવી.

ત્યાંથી કૈલાસ બાગમાં મંદિર બને પછી મહોત્સવ કરી માતાજીની પધરામણી કરવાનું વિચારીને રાજા રાજકાર્યમાં લાગી ગયા. મા ઉમિયાની ઈચ્છાને કોણ રોકી શકે ? રાત્રે સ્વપ્નમાં આવીને રાજાને કહ્યું કે, ''હે રાજન ! હું પૃથ્વી પર મારાં બાળકોની વચ્ચે રહેવા માટે પ્રગટ થઈ છું ! આ મૂર્તિને જ્યાં પહેલી પધરામણી કરી છે તે સિદસર ગામે પરત મોકલવી !'' રાજા વિવેકી અને ભક્તિભાવવાળા હતા એટલે સ્વપ્નનું સત્ય સમજી ગયા. સિદસર સમાચાર મોકલ્યા એટલે ગામના લોકો ખૂબ ઉત્સાહમાં આવી ગયા. ગોંડલથી રંગેચંગે વાજતે-ગાજતે એક પવિત્ર બે રૂમવાળી જગ્યામાં માતાજીની મૂર્તિને શ્રદ્ધાપૂર્વક સ્થાપિત કરવામાં આવી. આ ઘટના કર્ણોપકર્ણ વહેતી થવા લાગી અને લોકોના હૈયામાં ભક્તિનું જાણે ઘોડાપૂર ઉમટ્યું હોય એમ માતાજીનાં દર્શન કરવા માટે લોકો આવવા લાગ્યા. આ બાજુ રત્નાબાપાએ ત્યારથી સાદું અને સાધુજીવન જીવવાનું શરૂ કર્યું. આજીવન એક જ ધવલ વસ્ત્ર ધારણ કરીને હેતાળી પરચાળી મા ઉમિયાજીની અખંડ ભક્તિ શરૂ કરી, માતાજીનાં ચરણે પોતાનું સમગ્ર જીવન સમર્પિત કરીને સંવત ૧૯૯૯ (ઈ.સ.૧૯૪૩)ના વરસે માની ઝળહળ જ્યોતમાં સમાઈ ગયા. તેમની નિઃસ્વાર્થ ભક્તિભાવની સુવાસ સિદસર ગામ અને ઉમિયાધામમાં ચોમેર ફેલાતી ગઈ છે. ભગવતી શ્રી ઉમિયા માતાજી, વેણુ નદીના કાંઠે ભવ્ય મંદિરમાં બિરાજમાન થયાં હતા. ઈ.સ. ૧૯૯૯માં શતાબ્દિ મહોત્સવ ઉજવાયો. ત્યાર પછી ઈ.સ.૨૦૨૪-૨૫માં સવાશતાબ્દિ મહોત્સવનું ભવ્ય અને દિવ્ય આયોજન કરવામાં આવ્યું. ઈન્ટરનેટ, ઑડિયો, વીડિયો, ધાર્મિક, સામાજિક અને શૈક્ષણિક કાર્યોથી શ્રી ઉમિયા માતાજી સંસ્થાન-સિદસર ઉમિયાધામ વિશ્વના તખ્તા પર ચમકવા લાગ્યું છે.

કડવા પાટીદાર ભક્ત શ્રી રત્નાબાપા કણસાગરા

દેવડાવાળા જૂનું મંદિર

ઉમિયાધામ-સિદસર

- ડૉ. ભાવેશ જેતપરિયા

કડવા પાટીદાર લીંબાણી પરિવાર

ગામ : ઘડાણી, તા. નખત્રાણા, જિ. કચ્છ

QR Code સ્કેન કરો અને લેખ સાંભળો

કડવા પાટીદાર લીંબાણી પરિવાર

સુરાપુરા હરદાસબાપા
(ગામ : ઘડાણી, તા. નખત્રાણા, જિ. કચ્છ)

**"કરજોડી અરજ કરી પ્રગટ્યો ઘડાણી ગામે પ્રકાશ
વાંકી પાઘડીએ શોભતા બાપા હરદાસ"**

કચ્છની કીર્તિવંત ભોમકા એટલે શૂરવીરો, ધરમધુરાની ધીંગીધરતીમાં ભોમનાં, ગાયોનાં, ગામનાં, દીકરીઓનાં રક્ષણ માટે તલવારોની તેજ ધારાએ વરેલા તેજ તણખે ઝબકારા મારતી ધરતી એટલે "પાંજોકચ્છ."

શૂરવીરતાની જ્યોત સમા ઘડાણી ગામના પનોતા પુત્ર કડવા પાટીદારમાં હરદાસબાપા શૌર્યવાન હતા. આજથી ૩૩૪ વર્ષ પહેલાં ઘડાણી ગામે લૂંટારાઓ ગાયો તથા ગામને લૂંટવા આવ્યા. આ વખતે યુવાન હરદાસબાપા લીંબાણી (કડવા પાટીદાર)નાં લગ્ન થતાં હતાં. મંગળ ગીતો ગવાતાં હતાં અને વરઘડિયાં મંગળફેરા ફરતાં હતાં ત્યારે રીડિયો પડી કે ગાયોને બચાવો બચાવો ત્યારે હરદાસબાપા લગ્નનો મંડપ છોડીને, મંગળફેરા છોડીને, હાથમાં તલવાર લઈ ગાયોની વહારે ચડ્યા. હરદાસબાપાને શૂરાતન ચડ્યું અનેક લૂંટારાઓનાં ઢીમ ઢાળી દીધા. હરદાસ બાપાએ પણ ઘણા ઘાવ ઝીલ્યા આમ ગૌ માતાને બચાવી બાપા પાછા ફરતા હતા ત્યારે અમુક જીવતા રહી ગયેલા બહારવટિયાઓએ હરદાસબાપાને પીઠ પાછળ ઘાવ કરેલ અને હરદાસ બાપા ઘડાણી ગામના શંકર ભગવાનનાં મંદિર પાસે વીરગતિ પામ્યા. આ જગ્યા એ જ પૂ.હરદાસબાપાને અગ્નિ સંસ્કાર અપાયા અને આ જગ્યા ઉપર જ બાપાના પાળિયા, ખાંભીની સ્થાપના કરવામાં આવી. આ સ્થાપના વિક્રમ સંવત ૧૭૪૮ ચૈત્ર વદ-૧૪ના રોજ કરવામાં આવી. (૩૩૪ વર્ષ થયાં) આમ, કાળક્રમે આ વિસ્તારમાં ઉકરાડાઓ અને ગંદકી વધતાં લીંબાણી પરિવારે પૂ.હરદાસ બાપાનું નવું સ્થાનક બનાવેલ છે. જ્યાં ઉતારાની તથા અન્નક્ષેત્રની સારી વ્યવસ્થા ઊભી કરેલ છે. સ્થાપકમાં પૂ. હરદાસ બાપાના બે પાળિયા પૂજાય છે. બે પાળિયા કેમ ? તે માટે લીંબાણી પરિવારના તેજાલાલભાઈને પૂછતાં જણાવેલ કે કાળક્રમે એક પાળિયો ખંડિત થઈ જાય તો બીજા પાળિયાની પૂજા ચાલુ રહે.

પૂ. હરદાસ બાપાનું નવું સ્થાનક ઘડાણી ગામે આવેલ છે. ત્યાં લીંબાણી પરિવારો હરદાસબાપાનાં નૈવેદ ધરવા આવે છે. વરઘોડિયાની છેડાછેડી પણ અહીંયાં છોડવામાં આવે છે. પુત્ર કે પુત્રીના જન્મ બાદના વાળ પણ અહિંયાં જ ઉતરાવવા આવે છે. પૂ. હરદાસબાપાની ત્રી-શતાબ્દી (૩૦૦ વર્ષ)ની ઉજવણી લીંબાણી પરિવારોએ ૩૦-૪-૧૯૯૨થી તા.૨-૫-૧૯૯૨ સુધી કરેલ. આ પ્રસંગે તમામ પરિવારોએ હાજરી આપેલ.

પૂ. હરદાસબાપા ગૌમાતાને બચાવતાં વીરગતિ પામ્યા.

"વાતુ રહેશે વીર ઈ ભલ ઘોડા તલવારુ તણી
આજ ઘડાણી સૂનું પડ્યું ઈ જાતા હરદાસબાપા લીંબાણી"

"પૂ. હરદાસબાપાની જય હો..."

પાટીદાર સુરાપુરા

કડવા પાટીદાર ચારોલા પરિવાર

ગામ : બેલા તા. મોરબી

QR Code સ્કેન કરો અને લેખ સાંભળો

કડવા પાટીદાર ચારોલા પરિવાર

શૂરાપુરા શ્રી પરબતબાપા

(ગામ : બેલા તા. મોરબી)

"પડકારે પીઠ નહીં અને હૈયે મરવાની હામ,
ઈ મરદુનાં કામ સાચું સોરઠિયો ભણે"

મચ્છુ નદીનાં કાંઠે ઘણા ગામો વસેલાં છે. આ ગામોમાં કડવા પાટીદારો મોટી સંખ્યામાં વસવાટ કરે છે. મચ્છુ કાંઠાનાં જેણે પાણી પીધા છે એવા અનેક નરબંકાઓ આ ભૂમિમાં પાક્યા છે. નરબંકાઓએ નિઃસ્વાર્થ ભાવનાઓથી ગામને, ગાયોને, જાનને, દીકરીઓને બચાવવા પોતાના પ્રાણ આપી દીધા છે. આવા નરબંકાઓની ખાંભીઓ, ગામડે ગામડે પાળિયાઓ આજે પણ શૂરવીરતાથી ઉભા છે.

આજ પૂછવું તને પાળીયા રે
તારાં દિલડાં કેરી વાત રે
તારાં રુદિયા કેરી વાત
પાદરમાં તમે કેમ ખોડાણા
સિંદુરે તમે કેમ રંગાણા,
સિંદુરે તમે કેમ રંગાણા....

મચ્છુકાંઠાના બેલા ગામે કડવા પાટીદારમા ચારોલા અટકમાં શ્રી પરબતબાપા પૂજાય છે. પરબત બાપા ખૂબ જ શૌર્યવંતા હતા. જબરી હિંમતવાળા હતા. પરબતબાપાની ભરપૂર યુવાની વખતે તેમનામાં જબરી શૂરવીરતા હતી.

એક વખત બેલા ગામમાં અનેક લૂંટારાઓ ત્રાટક્યા, ગામમાં બચાવો બચાવોના નાદ થયા. ધૂળની ડમરીઓ ઊડી ગામમાં હો હા ગોકીરો થયો ત્યારે જવામર્દ એવા પરબતબાપા હાથમાં હથિયાર સાથે લૂંટારા ઉપર તૂટી પડ્યા. બાપાનો જ્યાં ઘાવ પડે એ લૂંટારો માર્યો જતો. આમ પરબતબાપાએ શૂરવીરતાથી અનેક લૂંટારાઓને માર્યા. લૂંટારાઓ પણ ગભરાઈ ગયા અને અનેક લૂંટારાઓ ભાગી ગયા. આવી ભીષણ લડાઈ થઈ. થોડા દુશ્મનોએ પરબતબાપા ઉપર જબરો હુમલો કર્યો. બાપાનું માથું કપાઈને ગામમાં પડ્યું. બાપાનું લોહી શૂરાતનથી ઊકેળેલું હતું. બાપાનું ધડ લડતું લડતું ગામની બહાર પડ્યું. બાપાએ લૂંટારાઓનો કચ્ચરઘાણ વાળી દીધો અને બાપાએ ગામને લૂંટાતું બચાવી. શૂરવીર પરબતબાપાએ સ્વર્ગપુરીને મારગે ચાલ્યા, આમ પરબતબાપાએ બેલા ગામને બચાવ્યું. પોતે શહીદ થયા શ્રી પરબત બાપાએ ચારોલા પરિવારને બેલા ગામને અને સમસ્ત કડવા કણબીની નાતને ઊજળી કરી દેખાડી. બાપાની શૌર્યતાને આપણે સૌ વંદન કરીએ પૂ. પરબતબાપાનો ઈતિહાસ અમર થઈ ગયો.

"પૂ. પરબતબાપાની જય હો...."

"માથા સાથે મૂલવી જીવન જેનાં જાય,
ઈ મરદ મલકમાં પૂજાય, ઈ મોંઘા મૂલ માનવી"
"વાતુરેશે વીર ઈ ખાંભી, માથે સિંદુરિયા થાપા
આજ મચ્છુંકાંઠો સૂનો પડ્યો, જાતા વીર પરબતબાપા"

કડવા પાટીદાર ચારોલા પરિવારો બેલા ગામે બાપાને પગે લાગવા અને નૈવેદ કરવા સૌ આવે છે. શીશ નમાવી બાપાનો સૌ આશીર્વાદ મેળવે છે. ચારોલા પરિવારો ગોત્રીજ માતાજી બહુચરાજીનું પૂજન કરે છે. બેલા ગામે મઢ મંદિર બનાવેલ છે.

"ખાંભીયુ ખોળી ખળભળે,
અને પાણા કરે પ્રિતાળ;
માથા પડે અને ધડ લડે,
એના વધામણા વૈકુંઠ જાય".

દેવરાજભાઈ કરડાણી

વિભાગ : ૪ પાટીદાર સમાજના રત્નો

શ્રી જયરાજભાઈ પટેલ : શિક્ષિત-દીક્ષિત અને નિર્મોહી સૂત્રધાર

QR Code સ્કેન કરો અને લેખ સાંભળો

શ્રી જયરાજભાઈ પટેલ

ટંકારાની ધરા સંત-શૂરા અને કર્મયોગીઓની ભૂમિ છે. સમાજ અને રાષ્ટ્ર માટે સમર્પિત મહાપુરુષોની ધરતી છે. 'ટંકારા' શબ્દ બોલતા જ મહર્ષિ દયાનંદજીની પવિત્ર જન્મસ્થળી યાદ આવે. સંતવાણી દ્વારા ધર્મ-અધ્યાત્મનું કાર્ય કરનાર તેજસ્વી સંતકવિ જીવાભગત યાદ આવે અને મોરબી જિલ્લામાં કન્યાકેળવણીનો પાયો નાખીને સમાજસેવા માટે આજીવન સમર્પિત એવા શ્રી જયરાજભાઈ પટેલ યાદ આવે.

તેમનો જન્મ તા. ૧૭-૧૨-૧૯૧૮ના રોજ કડવા પાટીદાર પરિવારમાં થયો હતો. તેમના પિતાનું નામ આંબાભાઈ અઘેરા અને માતાનું નામ પાર્વતીબેન હતું. આંબાબાપા સમૃદ્ધ અને પ્રગતિશીલ; બસ્સો વીઘાના જમીનદાર અને સુખી સંપન્ન ખેડૂત હતા. પાર્વતીમા ધાર્મિક અને પારિવારિક ભાવના ધરાવતાં હતાં. ટંકારામાં શ્રી ગીરધર મહેતાએ આર્યગુરુકુળ શરૂ કરેલું તેમાં શ્રી જયરાજભાઈ કિશોરાવસ્થાથી જોડાયા હોવાથી તેમના વ્યક્તિત્વમાં હિંમત, ધૈર્ય, ખમીર, ઓજસ, નૈતિકતા, સંઘભાવના, સેવાભાવના, સુચારુ વ્યવહાર અને અષ્ટાંગયોગના અભ્યાસથી મન-શરીર સુદૃઢ બન્યા હતા.

કહેવાય છે કે, "ખમીરવંતા ખોરડે, હીરલા પાકે હમેશ."

મોરબીના મહારાજા લખધીરસિંહજી પ્રજા હિતેચ્છુ, પ્રગતિશીલ, કેળવણીના હિમાયતી અને પ્રતિભાચાહક રાજવી હતા. ઈ.સ. ૧૯૩૧ માં ટંકારામાં સ્કૂલનિર્માણ પછી ઉદ્ઘાટન સમયે મહારાજા સાથે ગવર્નર કેલીસાહેબ ઉપસ્થિત રહેલા. ચોથા ધોરણમાં અભ્યાસ કરતા શ્રી જયરાજભાઈએ સડસડાટ નિર્ભિકતાથી 'સિવિલાઈઝેશન' વિશે અંગ્રેજીમાં ભાષણ આપેલું. આ બાળકની પ્રતિભા જોઈને સન્માન કર્યું અને ભણે ત્યાં સુધી સ્કોલરશીપ આપવાની જાહેરાત કરી હતી. ટંકારામાં ધોરણ ચારનો અભ્યાસ પૂર્ણ કરીને છ વિદ્યાર્થીઓ સાથે રહીને મોરબી વી.સી. હાઈસ્કૂલમાં અભ્યાસ કર્યો હતો. શ્રી લક્ષ્મણભાઈ સાથે 'વિદ્યાર્થી આશ્રમ'માં પ્રથમ વિદ્યાર્થી તરીકે પ્રવેશ કર્યો. ભણતા ભણતા ગામડાંઓમાં રહેતા સમાજના દીકરાઓને ભણવા તરફ વાળવા માટે પ્રચાર-પ્રસાર કરવા માટે જતા અને પ્રેરક સંભાષણ આપીને બાળકોના રોલમોડલ બન્યા હતા.

સ્વપ્રતિભાબળે ઉચ્ચ ગુણાંક મેળવીને મેટ્રીકની પરીક્ષા પાસ કરી પછી ગવર્મેન્ટ કૉલેજ-અમદાવાદમાંથી ઈ.સ. ૧૯૪૦માં એલ.એલ.બી.નો અભ્યાસ પૂર્ણ કર્યો. સૌરાષ્ટ્રના કડવા પાટીદાર સમાજમાં કાયદાના નિષ્ણાત તરીકે યશ અને પ્રતિષ્ઠા મેળવી હતી.

હિંમત એ હથિયાર છે, નીડરતા એ નિશાન, જે ડરે નહીં દુનિયાથી, એ જ બને મહાન.

વૈદિકયુગમાં સ્ત્રીઓનું ગૌરવવંતુ સ્થાન હતું. મધ્યકાળમાં સ્ત્રીશિક્ષણનું મહત્ત્વ ઘટવા લાગ્યું અને સ્ત્રી ઘૂંઘટમાં કેદ થઈ હતી. ઐતિહાસિક પરિપ્રેક્ષ્યમાં જોઈએ તો મોરબી વિસ્તારમાં શ્રી લક્ષ્મણભાઈ પટેલના ભગીરથ પ્રયત્નથી ગામડાંઓમાંથી છોકરાઓ ભણતા થયા અને સર્વિસ, વેપાર અને ઉદ્યોગ તરફ

વળ્યા ત્યારે દીકરીઓ માટે કોઈ વ્યવસ્થા ન હતી. ૧૯૪૧માં શ્રી જયરાજભાઈ પટેલ આધોઈમાં ન્યાયાધીશ તરીકે નિયુક્ત થયા હતા.

ઈ.સ. ૧૮૫૨માં ગુજરાતમાં કન્યાશાળાની શરૂઆત થઈ હતી. મોરબીમાં એક કન્યાશાળા હતી. એ સમયે ઓફિસરની પત્ની અભણ હોય એવું બનતું. મહિલાઓ માટે ઘર સંભાળવાની જવાબદારી મહત્ત્વની હતી. મોરબી વિસ્તારમાં ઈ.સ. ૧૯૮૬ પહેલાં કોઈક દીકરીઓ કો-એજ્યુકેશનમાં ભણીને ગ્રેજ્યુએટ થતી હતી. દેશને આઝાદી મળી ત્યારે શ્રી જયરાજભાઈ પટેલ ભારતના કાઉન્સિલર સેક્રેટરી, ભારત પુરવઠા વિભાગના ડે. કલેક્ટર પછી આસિ. રેવન્યુ કમિશનર તરીકે કાર્યરત રહ્યા હતા. તેમણે ૧૯૪૧-૪૭ દરમિયાન આઝાદીની ચળવળ સમયે વહીવટી અધિકારી હોવાથી પ્રજાના અને ખાસ ખેડૂતોના અનેક પ્રશ્નો ઉકેલવામાં રસ લીધો અને સમાજના વિવિધ સ્તરે વિકાસલક્ષી ઉત્તમ વિચારોનું વાવેતર કરીને માર્ગદર્શક તરીકે મહત્ત્વનું કાર્ય કર્યું હતું. તેમણે ગુજરાતમાં થતા શૈક્ષણિક બદલાવો જોયા અને તેમના માનસમાં કન્યાકેળવણી માટે ભૂમિકા તૈયાર થઈ હતી.

દેશમાં સ્ત્રી-શિક્ષણ-સુધારણા માટે ૧૯૫૮માં 'નૅશનલ કમિટી ઑન વિમેન્સ એજ્યુકેશન'ની રચનાથી શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ અને કન્યા છાત્રાલયોની સંખ્યામાં વધારો થવા લાગ્યો હતો. એ સમયે મોરબીમાં કડવા પાટીદાર સમાજ કન્યાકેળવણી માટે પ્રાણવંત સમાજસેવકની રાહ જોઈ રહ્યો હતો. પાટીદાર સમાજ પહેલેથી જ અનુકરણશીલ રહ્યો છે. એક પછી બીજો પછી ત્રીજો આગળ વધે ત્યારબાદ જથ્થામાં એની પાછળ પાછળ જોડાય. અભ્યાસ, ઉદ્યોગ કે વેપારમાં કોઈ એક પહેલ કરે તો એ ઘટના આવનાર સમયના વિવિધ સ્તરના વિકાસની મુખ્ય ચાવી બની રહેતી. ગામડાંઓમાં રહેતા પાટીદારોની બહુ જૂજ દીકરીઓ મેટ્રીક સુધીનો અભ્યાસ કરતી હતી એટલે ગામડાંઓમાં રહેતી દીકરીઓને ભણવા માટે વ્યવસ્થા ઊભી કરવી પડે તેમ હતી. એ તરફ જવાનો રસ્તો કઠિન હતો, તેમણે એ રસ્તો પસંદ કર્યો હતો.

'સહેલું તો સૌ કરે, કઠિન કામે નર ચડે, કપરા માર્ગે જે ચાલે, એ જ ઈતિહાસ રચે.'

તેઓ વહીવટી અધિકારી હોવાથી અંગ્રેજી શાસનવ્યવસ્થાનો અનુભવ કર્યો, રાજાશાહીના રંગો જોયા, આઝાદ દેશના નાગરિક તરીકે રહ્યા અને સેવાનિવૃત્ત થયા પછી સરકારી યોજનાઓને ધ્યાનમાં રાખીને સમાજસેવાનો મહાયજ્ઞ આરંભ્યો. આજીવન માયામુક્ત કર્મયોગી અને સમાજહિતચિંતક બનીને રહ્યા હતા. તેઓ સમાજમાં પ્રભાવક, ભરોસાપાત્ર, સર્વસ્વીકૃત, પ્રામાણિક, કર્તવ્યનિષ્ઠ રેવન્યુ કલેક્ટરપદેથી ૧૯૭૬માં નિવૃત્ત થયા પછી મોરબીમાં રહેતા સેવાભાવી વ્યક્તિઓની ટીમ બનાવી અને મોરબીમાં દરબારગઢ-ગ્રીનચોક પાસે એક ભાડાનું મકાન રાખીને કુલ ૨૬ વિદ્યાર્થિનીઓથી કન્યાકેળવણીના શ્રીગણેશ કર્યા. તા ૨૯-૯-૧૯૭૭ના રોજ શ્રી સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ કન્યાવિદ્યાલય-મોરબીને મંજૂરી મેળવી. 'શૂન્યમાંથી સર્જન કરનાર જ સાચો સમાજશિલ્પી કહેવાય.'

તેમણે મોરબીમાં કડવા પાટીદારોને સંગઠિત કરીને મોરબીમાં વસતા વિવિધ પ્રતિભા ધરાવતા, સામાજિક ભાવનાવાળા જાગૃત પાટીદારોને જોડીને મોરબીમાં 'પટેલ સોસાયટી'નું નિર્માણ કર્યું. આ સોસાયટીથી કડવા પાટીદારોની મોરબીમાં એક અલગ ઓળખ બની હતી. તેમણે સેવાભાવીઓની ખોજ કરીને તેનું સંકલન કરવાની શરૂઆત કરી હતી. સ્કૂલની મંજૂરી પછી શિક્ષકોની ભરતી કરવામાં વાર લાગે તેમ હતી. આ સમયગાળામાં દીકરીઓને ભણાવે કોણ ? એ સવાલ હતો. એ માટે પટેલ બોર્ડિંગમાં ભણીને સમૃદ્ધ થયેલ અને 'પટેલ સોસાયટી'માં રહેતા પરિવારની મહિલાઓને આહ્વાન કર્યું. સાયન્સ ગ્રેજ્યુએટ નિર્મલાબેન, આર્ટ્સ ગ્રેજ્યુએટ શ્રી કાંતાબેન અને શ્રી રસિલાબેન વગેરેએ વિના મૂલ્યે સેવા આપી અને મહિલાઓ માટે પ્રેરક આદર્શ બની. તેમણે છાત્રાલયના નિર્માણ અને ભાવિ યોજનાઓ સફળ બનાવવા, આર્થિક યોગદાન અને સમયનું યોગદાન મેળવવા બોર્ડિંગના ભૂ.પૂ. વિદ્યાર્થીઓ, પટેલ સોસાયટીના સદસ્યો, અન્ય સેવાભાવી વ્યક્તિઓને છાત્રાલય સાથે જોડ્યા અને

સેવાની ગંગોત્રી શરૂ થઈ. તેમની બે દીકરીઓ શ્રી ધીરજબેન તથા સરસ્વતીબેન અને તેમનો પરિવાર શૈક્ષણિક અને સામાજિક કાર્યક્ષેત્રે પ્રેરક કાર્ય કરી રહ્યો છે. 'ઝાઝા હાથ રળિયામણા,' પણ પહેલો હાથ કોઈએ તો ઉપાડવો પડે.

તેમને ગામડાંઓમાં જનજાગરણ કરીને કન્યાકેળવણી માટે ઝોળી ફેરવી. રાતદિવસ ગામડાં ખૂંધ્યાં. મોરબીનાં નવા બસસ્ટેશન પાસે વિશાળ જમીન સંપાદન કરીને છાત્રાલયના ભવ્ય ભવનનું નિર્માણ કરવા માટે ઝડપભેર પ્રયાસો હાથ ધર્યા. દીકરીઓને ભણતી જોઈને સમાજસેવા માટે પાટીદાર શ્રેષ્ઠીઓ આગળ આવ્યા. સમય જતાં શૈક્ષણિક અને સામાજિક વિકાસ માટે આ સ્થળ મહત્ત્વનું કેન્દ્ર બન્યું. ભારતમાં ઈ.સ. ૧૯૮૦ પછી નારીવાદી ચળવળે વેગ પકડ્યો હતો. શ્રી જયરાજભાઈ પટેલના પ્રયાસોથી કન્યા છાત્રાલય કેમ્પસમાં સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ કન્યા વિદ્યાલય તથા ડી.જે.પી. કન્યા વિદ્યાલય નામે હાઈસ્કૂલ શરૂ થઈ. તેમણે કૉલેજ શરૂ કરવા માટે ચક્રો ગતિમાન કર્યા. સરકારશ્રીની ગ્રાન્ટ મળી અને દાતાશ્રીઓ મળવા લાગ્યા. કન્યાકેળવણી અને સમાજસેવાના સૂત્રધાર બનીને ૧૯૮૯માં સમાજને વધુ સંગઠિત કરવા પાટીદાર સમાજનું સ્નેહમિલન યોજવામાં આવ્યું. પટેલોનાં કુટુંબનો સર્વે કરવામાં આવ્યો. ૧૯૩૫માં પટેલના ચાર-પાંચ ઘર હતાં અને ૧૯૮૯માં આશરે ૧૫૦૦ પરિવાર અને જનસંખ્યા ૧૧૦૦૦ જેટલી થઈ ગઈ હતી. આ સંમેલનમાં બધાને જોડીને શૈક્ષણિક સંકુલો માટે દાતાઓ અને સમર્પિત સેવાભાવીઓને આહ્વાન કર્યું એટલે અનેક સેવાભાવીઓ જોડાવા લાગ્યા. કન્યા છાત્રાલયમાં પાટીદાર સમાજમાં સાદગીપૂર્ણ અને સત્ત્વશીલ અનેક પ્રેરક કાર્યક્રમો કર્યા. યુ.જી.સી.ના નિયમ મુજબ વિવિધ ભવનોનું નિર્માણ કર્યું. ૧૯૮૬થી 'શ્રીમતી જયાબેન આંબાલાલ પટેલ મહિલા કૉલેજ-મોરબી' શરૂ થઈ. તેમના પોલાદી પાયા પર બી.સી.એ., એમ.સી.એ., બી.એડ. અને એમ.એસ.સી. વગેરે કૉલેજો ધમધમવા લાગી.

તેઓ પ્રતિભાસંપન્ન, વહીવટદક્ષ ઉચ્ચઅધિકારી, તટસ્થ દીર્ઘદ્રષ્ટા, તેજસ્વી, ઉચ્ચ વિચારના ચાહક અને વાહક, સત્યના હિમાયતી, સમાજહિતચિંતક, અહંકારરહિત, નિર્મોહી, આદર્શ કેળવણીકાર અને મહિલા ઉત્કર્ષના હિમાયતી હતા. જૂન ૧૯૭૮માં કડવા પાટીદાર કન્યાકેળવણી મંડળ-મોરબીના સ્થાપક પ્રમુખ તરીકે રહ્યા હતા. એ સમયે ધો. ૧૦માં ૩૫૦ વિદ્યાર્થિનીઓ ભણતી હતી. તેમાંથી ૧૬૫ વિદ્યાર્થિનીઓ છાત્રાલયમાં રહીને અભ્યાસ કરતી હતી. છાત્રાલય શરૂ થયું એટલે વર્ષવાર વિદ્યાર્થિનીઓની સંખ્યા વધતી ગઈ. ઈ.સ. ૧૯૯૦માં સંખ્યા વધીને ૨૦૧૬ જેટલી થઈ હતી. સરકારશ્રી દ્વારા ગ્રાન્ટ મળવા લાગી. એ મોટી ઉપલબ્ધિ હતી.

તેમણે 'પટેલ હાઉસ'ને સો વર્ષ અને બોર્ડિંગને પંચાવન વર્ષ પૂર્ણ થતાં ઈ.સ. ૧૯૮૯માં કડવા પાટીદાર સમાજના કેળવણીના ભેખધારી 'શ્રી લક્ષ્મણભાઈ પટેલની જીવન ઝરમર' લખીને એક સૈકાની તવારીખ સમાજની સામે ઉજાગર કરી. શ્રી લક્ષ્મણભાઈએ નિર્માણ કરેલ 'વિદ્યાર્થી આશ્રમ' અને વિકસાવેલી સમૃદ્ધ શૈક્ષણિક પરંપરાના તેઓ પ્રથમ વિદ્યાર્થી હતા. એ નિમિત્તે બોર્ડિંગના ભૂતપૂર્વ વિદ્યાર્થીઓ અને જાગૃત સમાજ શ્રેષ્ઠીઓનું સંમેલન યોજ્યું. કન્યા-છાત્રાલયનાં સુચારુ સંચાલન માટે પ્રામાણિક અને સમર્પિત સેવકોની એક મોટી ફોજ ઊભી કરી. સમાજના પ્રતિભાશાળી સમાજસેવકનું સન્માન કરીને તેમની પ્રતિભાને સમાજસેવાના કાર્યમાં જોડવાનું કાર્ય પૂરજોશમાં શરૂ કર્યું. બોર્ડિંગ પાસે ખેતીની જે જમીન વસાવેલી તેના વેચાણમાંથી જોધપર મુકામે નમૂનેદાર વિશાળ વિદ્યાલય, છાત્રાલય અને યાજ્ઞવલ્ક્ય ગૌશાળાનું નિર્માણ કર્યું. તદુપરાંત દીર્ઘદ્રષ્ટા હોવાથી ભાવિ યોજનાઓ માટે રોડ ટચ જમીન સંપાદિત કરી. તેના પર આજે વિશાળ ભવનોનું નિર્માણ થયેલું છે.

ભારત સરકારના દસમા યુ.જી.સી. પ્લાનમાં કોલેજને સરકારશ્રી દ્વારા એક કરોડ રૂપિયાની ગ્રાન્ટ મળી અને દાતાઓને જોડીને વિશેષ સુવિધાઓ સાથે કૉલેજ હોસ્ટેલનું નિર્માણ કર્યું. ગુજરાતમાં કન્યાશિક્ષણ ફી-મુક્ત થયું અને બીજી બાજુ દાન મળવા લાગ્યું એટલે ભવ્ય ભવનો આકાર થવા લાગ્યાં. છાત્રાલય કેમ્પસ વિદ્યાર્થિનીઓથી ધમધમતું થયું. તેમણે ઈ.સ. ૨૦૦૦માં વિદાય લીધી ત્યારે કન્યા છાત્રાલય

કેમ્પસમાં ૩૬૦૦ વિદ્યાર્થિનીઓ અભ્યાસ કરતી હતી. તેમની પાસે એક મકાન સિવાય કોઈ સંપત્તિ ન હતી. કન્યા છાત્રાલય કેમ્પસને સમૃદ્ધ કરીને સમગ્ર સૌરાષ્ટ્રમાં પ્રતિષ્ઠિત બનાવ્યું. તેઓ ખરેખર સેવામાં ખૂંપી ગયા અને ખપી ગયા હતા. સમાજનું સદ્ભાગ્ય હોય તો દીર્ઘદ્રષ્ટા, નિષ્ઠાવાન, સત્ત્વશીલ સમાજસેવકો સદીમાં એકાદ-બે મળે છે. શ્રી જયરાજભાઈ પટેલે સેવાપ્રવૃત્તિ કોઈ હોદ્દો, પ્રતિષ્ઠા કે લોભ-લાલચ વિના શુદ્ધભાવે કરી હતી. તેઓ પ્રતિભાસંપન્ન વિદ્યાર્થી, દીર્ઘદ્રષ્ટા અને ઉચ્ચ વિચારના ચાહક અને વાહક હતા. પ્રભાવશાળી ઉચ્ચ હોદ્દો ધરાવતા હોવા છતાં નિરહંકારી, સત્યના હિમાયતી, સમાજહિતચિંતક અને સત્ત્વશીલ વિચારધારા ધરાવતા હતા. તેમણે સમાજના પ્રતિભાશાળી વિદ્યાર્થીઓ, અધિકારીશ્રીઓ અને સમાજસેવકોનું સન્માન કરીને તેમની પ્રતિભાનો ઉપયોગ સમાજસેવા માટે કર્યો અને વિચારક્રાંતિ માટે સમાજનું સુકાન સંભાળ્યું. જે શૂન્યમાંથી સર્જન કરે તેને નરરત્ન અને મહાપુરુષ કહેવાય. પાટીદાર સમાજની કેળવણીની યાત્રાના ભગીરથ એવા શ્રી લક્ષ્મણભાઈ પટેલનું કન્યાકેળવણીનું અધૂરું સ્વપ્ન સમય જતાં શિક્ષિત અને દીક્ષિત એવા શ્રી જયરાજભાઈ પટેલે પૂર્ણ કર્યું હતું. તેમણે મહિલાઓના ઉત્કર્ષથી સમાજનું ઉત્થાન કરવા માટે આજીવન સમર્પિત રહ્યા હતા. સવારથી સાંજ નિયમિત હાજર રહીને જાગૃત પ્રહરી બનીને કાર્યરત રહ્યા હતા. તેમની સેવા અમૂલ્ય છે. તેમની યશસ્વી કામગીરી જોઈને 'પાટીદારરત્ન'થી વિભૂષિત કરવામાં આવ્યા. મોરબી કડવા પાટીદાર કન્યા છાત્રાલય કેમ્પસમાં 'સ્મૃતિમંદિર' બનાવીને તેમજ તેમનાં ધર્મપત્ની 'શ્રીમતી ધોળીબેન જયરાજભાઈ પટેલ કન્યા વિદ્યાલય' નામ અંકિત કરીને સમાજે યોગ્ય અંજલિ આપી હતી. તેઓ આદર્શ કેળવણીકાર, તપસ્વી, સેવાના ભેખધારી, પ્રજ્ઞાવાન અને પ્રેરણામૂર્તિ તરીકે મોરબી વિસ્તારમાં આજે પણ આદરણીય રહ્યા છે.

"મરીશ ત્યારે મટી જઈશ, પણ દીવો થઈને જલીશ,
દીકરીઓના હાથને ઊર્જા દઈ, ફરી પાછો જીવીશ."

શ્રી જયરાજભાઈ પટેલ સ્મૃતિ મંદિર
(કન્યા છાત્રાલય કેમ્પસ, મોરબી)

શ્રી જયરાજભાઈ પટેલ સ્થાપિત
કડવા પાટીદાર કન્યા છાત્રાલય, મોરબી

- ડૉ. ભાવેશ જેતપરિયા

તમારી આર્ટરીઓની સંભાળ રાખો

QR Code સ્કેન કરો અને લેખ સાંભળો

તમારી આર્ટરીઓની સંભાળ રાખો :

બે શબ્દો છે, આર્ટીરિઓસ્ક્લેરોસિસ અને એથેરોસ્ક્લેરોસિસ. શબ્દો સરખા જેવા લાગે છે પણ એના અર્થો અલગ છે. આ બન્ને આપણાં શરીરમાં શુદ્ધ લોહી લઈ જતી નળીઓ એટલે કે આર્ટરીઓ સાથે બનતી અલગ અલગ ઘટનાઓનાં નામ છે અને એમને સમજવું ખૂબ મહત્ત્વનું છે, કારણ કે આપણી તંદુરસ્તીનો એના પર ખૂબ મોટો આધાર છે, હાઈ બી.પી., હૃદય રોગ, પેરાલિસિસ જેવી બધી ઘટનાઓ એમાંથી જ નીપજે છે, તો આવો, આપણે એને એક સંવાદરૂપે સમજીએ.

સ્થળ : કાર્ડિયોલોજિસ્ટનું ક્લિનિક

પાત્રો : રમેશભાઈ : ૬૭ વર્ષના જિજ્ઞાસુ દર્દી.

ડૉક્ટર : અનુભવી હૃદયરોગ નિષ્ણાત.

(રમેશભાઈ રિપોર્ટ હાથમાં લઈને થોડા મૂંઝવણમાં બેઠા છે)

રમેશભાઈ : "ડૉક્ટર સાહેબ, આ રિપોર્ટમાં એક જગ્યાએ આર્ટીરિઓસ્ક્લેરોસિસ લખ્યું છે અને પેલા જૂના રિપોર્ટમાં 'એથેરોસ્ક્લેરોસિસ' લખ્યું હતું. આ બંને એક જ વસ્તુ છે કે અલગ? મને તો બંને સરખું જ લાગે છે."

ડૉક્ટર : "રમેશભાઈ, તમારો પ્રશ્ન બહુ વાજબી છે. મોટા ભાગના લોકો આ બંનેને એક જ સમજે છે પણ તેમાં એક મહત્ત્વનો તફાવત છે. ચાલો હું તમને એકદમ સાદી ભાષામાં સમજાવું."

રમેશભાઈ : "હા સાહેબ, ઉદાહરણ આપીને સમજાવો તો જલદી ગળે ઉતરે."

ડૉક્ટર : "આર્ટીરિઓસ્ક્લેરોસિસ પહેલાં સમજીએ."
આપણા બગીચામાં પાણી છાંટવાની રબરની પાઈપ હોય છે ને? બસ એને યાદ કરો."
"ધારો કે તમે એક રબરની પાઈપને વર્ષો સુધી તડકામાં અને વરસાદમાં બહાર પડી રહેવા દો, તો શું થાય? તે કડક અને બરડ થઈ જાય ને? તેને વાળવા જાઓ તો તૂટી જાય. બસ આ ઉંમર સાથે થતી પ્રક્રિયા છે. જેમ વાળ સફેદ થાય, તેમ નળીઓ કડક થાય અને સાંકડી થાય. (આ કુદરતી છે.) તમારી લોહીની નળીઓ જે પહેલા રબર જેવી નરમ હતી, તે હવે ઉંમરને કારણે કડક થઈ જતી હોય છે. આને 'આર્ટીરિઓસ્ક્લેરોસિસ' કહેવાય. આને લીધે બ્લડપ્રેશર વધવાની બીમારી થઈ શકે."

રમેશભાઈ : "ઓહ! એટલે કે નળીઓ કડક થઈ ગઈ છે, તો પછી પેલું બીજું શું છે?"

ડૉક્ટર : "હવે બીજી વસ્તુ એથેરોસ્ક્લેરોસિસ સમજીએ:"
હવે એ જ પાઈપની અંદરના પ્રવાહ વિશે વિચારો. જો તમે એ પાઈપમાં ગંદુ, કચરાવાળું પાણી નાખ્યા કરો, તો શું થાય? પાઈપની અંદર શેવાળ અને કચરો જામી જાય અને પાણી નીકળવાનો રસ્તો સાંકડો થઈ જાય.
આપણા શરીરમાં એ 'કચરો' એટલે ચરબી, કોલેસ્ટ્રોલ અને કેલ્શિયમ. જ્યારે નળીની અંદર આના થર જામી જાય અને રસ્તો બ્લોક કરે, તેને 'એથેરોસ્ક્લેરોસિસ' કહેવાય."

રમેશભાઈ : "સમજાઈ ગયું. એટલે એકમાં નળી 'કડક' થાય છે અને બીજામાં નળી 'બ્લોક' થાય છે પણ સાહેબ, હવે મારી ઉંમર તો થઈ ગઈ છે, તો હવે ઘી-તેલ ખાવાની પરેજી પાળવાનો શું ફાયદો? જે નુકસાન થવાનું હતું એ તો થઈ ગયું ને, મને તો એક હળવો હાર્ટએટેક પણ આવી ગયો છે."

ડૉક્ટર : "ના રમેશભાઈ, અહીં જે મોટા ભાગના લોકો ભૂલ કરે છે. જુઓ, જે બ્લોકેજ જૂનાં થઈ ગયાં છે, તે પથ્થર જેવાં થઈ ગયાં (સખત ગઠ્ઠા) છે, તે કદાચ એમ ને એમ રહેશે, એટલે કે આર્ટીરિઓસ્ક્લેરોસિસ તો એમ ને એમ રહેશે પણ જો તમે અત્યારે તેલ-ઘી કે ગળપણ ખાધે રાખશો તો તો દુકાળમા અધિક માસની જેમ ઉપરથી એથેરોસ્ક્લેરોસિસ થશે અને નવા 'નરમ બ્લોકેજ' (નરમ ગઠ્ઠા) બનશે."

રમેશભાઈ : "નરમ બ્લોકેજ? એ શું નુકસાન કરે?'"

ડૉક્ટર : "એ નરમ બ્લોકેજ એક પાણી ભરેલા ફુગ્ગા જેવા હોય છે. તે ગમે ત્યારે ફૂટી શકે છે અને જેવો એ ફૂટે કે ત્યાં

લોહી ગંઠાઈ જાય અને અચાનક હાર્ટએટેક આવે. આપણે પરેજી એટલા માટે પાળવાની છે કે આ અંદરનો 'જ્વાળામુખી' શાંત રહે અને ફાટે નહીં. આ રીતે આ નરમ ગઠ્ઠા ક્યાંય વધુ જોખમી છે."

ટૂંકમાં સમજવાનું એ છે કે આર્ટીરિઓસ્ક્લેરોસિસ (આર્ટરીઓનું કડક થવું) એ કુદરતી વૃદ્ધાત્વનો ભાગ હોઈ શકે છે પરંતુ એથેરોસ્ક્લેરોસિસ (આર્ટરીઓમાં બ્લોકેજ/ચરબી જામવી) એ આપણી જીવનશૈલી અને ખોરાક પર આધારિત છે અને એ ગમે તે ઉંમરે નોતરી શકાય છે!"

રમેશભાઈ : "બાપ રે! આ તો બહુ ગંભીર વાત છે, તો હવે મારે શું ધ્યાન રાખવાનું? ટૂંકમાં કહી દો."

ડૉક્ટર : "તમારે માત્ર આ પાંચ નિયમો આજથી જ ચુસ્તપણે પાળવાના છે:"

સુગર અને મીઠું ઓછું :

ખાંડ અને ઉપરથી લેવાતું મીઠું (નમક) બંધ કરી દો. તે નળીઓને વધુ કડક બનાવે છે.

તળેલું અને ટ્રાન્સ-ફેટ બંધ :

ફરસાણ, બિસ્કિટ કે બહારનું તળેલું અને મેંદાની વસ્તુઓ બિલકુલ નહીં. ઘરનું સાદું ભોજન શ્રેષ્ઠ.

રોજ ૩૦ મિનિટ ચાલવું :

તમે ચાલશો એટલે પગના સ્નાયુઓ લોહીને પંપ કરશે અને નળીઓમાં 'નાઈટ્રિક ઓક્સાઈડ' બનશે, જે તમારી કડક થયેલી નળીઓને થોડી નરમ અને પહોળી કરવામાં મદદ કરશે. અન્ય કસરતો પણ સારી.

શાકભાજી અને ફળ :

લીલાં શાકભાજી અને રંગીન ફળો ખાવાના રાખો, તે નળીઓને અંદરથી રીપેર કરે છે.

સ્ટ્રેસ ન લેવો :

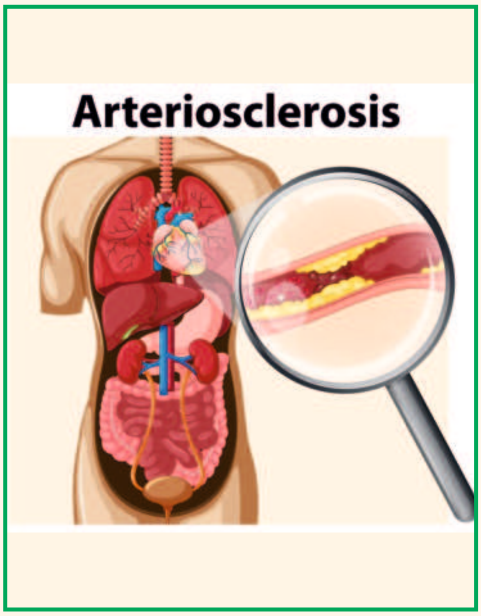
ચિંતા કરવાથી નળીઓ સંકોચાય છે, એટલે મન શાંત રાખો અને હા, તમાકુ અને ધુમ્રપાન તો સદંતર બંધ જ કરી દેવાનાં છે.

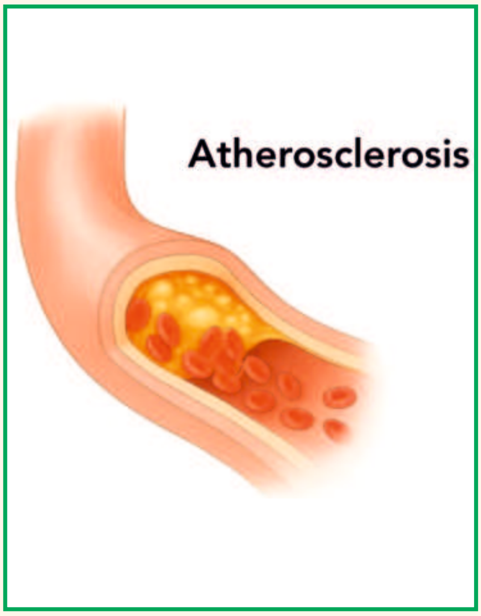
રમેશભાઈ : "ડૉક્ટર સાહેબ, તમે તો આજે મારી આંખ ઉઘાડી દીધી. મને એમ હતું કે હવે શું ફેર પડે પણ હવે સમજાયું કે ગાડી ભલે જૂની હોય, પણ જો પેટ્રોલ ચોખ્ખું નાખીએ તો એન્જિન લાંબું ચાલે."

ડૉક્ટર : "એકદમ સાચી વાત! આજથી જ આટલું શરૂ કરી દો, હૃદય એકદમ ફર્સ્ટ ક્લાસ રહેશે, સીધી વાત છે, આર્ટરીઓમાં ઉંમર સહજ ફેરફારો તો ભલે થઈ ગયા છે પણ હવે જે તમારા હાથમાં છે એની સાવધાની તો રાખો!"

રમેશભાઈ : "સાહેબ, મને ડાયાબિટીસ પણ છે તો એનું...."

ડૉક્ટર : "અરે ભાઈસાંબ, તો તો તમારે ખૂબ વધારે ધ્યાન રાખવું જોઈએ કારણ કે ડાયાબિટીસ પર જો કાબૂ ન રાખવામાં આવે તો તો એથેરોસ્ક્લેરોસિસ થવાની સંભાવના અનેક ગણી વધી જાય છે અને ઉપરાંત અન્ય જોખમો પણ ઊભાં થાય છે."

- ડૉ પ્રણવ વૈદ્ય

શિક્ષણ સાથે સ્વચ્છતા અભિયાન

QR Code સ્કેન કરો અને લેખ સાંભળો

માનવીના જીવનમાં ધન કે ભૌતિક સંપત્તિઓ કરતાં સૌથી મહત્ત્વનું મૂલ્યવાન પોતાનું શરીર છે. શરીર સાથે કોઈની તુલના થઈ શકે નહિ. સુખ અને સમૃદ્ધિનો પાયો શરીર છે. જો શરીર રોગિષ્ઠ હોય તો જગતની કોઈ પણ ચીજ આપણને સુખ આપી શકે નહિ. સ્વચ્છ શરીરમાંથી સુખનો જન્મ થાય છે. આપણી સમક્ષ ગમે તેટલી મીઠાઈઓ મૂકી હોય, ધનના ઢગલા કર્યા હોય, મોટર-ગાડીઓ કે વિશાળ બંગલો હોય પણ શરીરમાં ભયંકર રોગ થયો હોય, ચાલવાની તાકાત ન હોય તો આ બધી સંપત્તિના બદલામાં આપણે સ્વચ્છ-રોગવિહીન શરીરને પસંદ કરીશું. શરીર સારું હશે તો જ આપણે જગતની ભૌતિક સંપત્તિઓ ભોગવી શકીશું.

તો હવે સાચવવા જેવી કોઈ વસ્તુ હોય તો તે માત્ર પોતાનું શરીર છે. શરીર સુખમય રહે, સ્વસ્થ રહે એ માટે બાહ્ય અને આંતરિક સ્વચ્છતા અનિવાર્ય છે. આપણા વડાપ્રધાન માનનીયશ્રી નરેન્દ્ર મોદીએ સ્વચ્છતા અભિયાનની વાત કરી, સાથે સાથે આપણા મુખ્યમંત્રીશ્રીએ પણ આ તરફ અંગુલિનિર્દેશ કર્યો, ને સમગ્ર દેશની જનતાનું ધ્યાન આ તરફ કેન્દ્રિત થયું છે, તો હવે આપણે સૌએ નવા વર્ષમાં સ્વચ્છતા-સફાઈના કાર્યમાં લાગી જવું એ રાષ્ટ્ર માટે કે પોતાના માટે જરૂરી છે.

આપણા દેશમાં જ્યાં નજર કરીએ ત્યાં ચારે બાજુ ગંદકી જ દેખાય છે. લોકો પણ ગમે ત્યાં કચરો ફેંકીને ગંદકી જ ઊભી કરે છે. ગામડાઓમાં તો જ્યાં જગ્યા જુએ ત્યાં પેશાબ કરવા બેસી જવું. રોડ ઉપરના બન્ને કિનારાઓમાં ઉકરડા ઊભા કરવા, આપણે પણ ઘરનો કચરો સાફ કરીને ગમે ત્યાં ફેંકએ છીએ. કોઈ એવો ખાંચો નથી કે જ્યાં ગંદકી ભેગી ના થઈ હોય, ને આ બધી ગંદકીથી આપણે ટેવાઈ ગયા છીએ. ગંદકીને સાફ કરવા માટે આપણે સરપંચને કે ચૂંટાયેલા પ્રતિનિધિઓને કે અધિકારીઓને ગાળો દઈએ છીએ, પણ આપણે ગંદકી ના થાય તે માટે કશું જ કરતા નથી. માત્ર મોટી મોટી સફાઈની વાતો કરીએ છીએ પણ અમલ કરવાનું શીખ્યા નથી. સરકારને ગાળો દેવાથી ક્યારેય દેશ સાફ થવાનો નથી, દેશની ૧૪૫ કરોડ જનતાના ૨૯૦ કરોડ હાથ જો ગંદકીને સમજી શકશે તો જ દેશની કાયમી ગંદકીનો નિકાલ કરી શકીશું. નવા વર્ષે આપણે આ કાર્ય કરવાનું છે.

વડાપ્રધાન નરેન્દ્રભાઈની વાત તદ્દન સાચી છે કે ગંદકીના કારણે પર્યાવરણ ઉપર થતી અસરો, ને તેમાંથી માનવીના શરીરમાં પ્રવેશતા રોગો ને તે રોગો દૂર કરવા માટે કરોડો રૂપિયાનો કરવો પડતો ખર્ચ – ને આનો હિસાબ કરીએ તો અબજો રૂપિયા માત્ર ગંદકીના કારણે જન્મ પામેલી શારીરિક-માનસિક વિકૃતિઓને સ્વચ્છ કરવા પાછળ ખર્ચાય છે, ને આ ગંદકી દૂર કરવાની માત્ર સરકારના વહીવટના તાકાત નથી, સરકાર સાથે જાહેરપ્રજાને જોડાવું પડશે. જો પ્રજાએ સ્વસ્થ બનવું હોય તો સરકારીતંત્ર સાથે જોડાવું જ પડશે.

એક સર્વે પ્રમાણે એકલા અમદાવાદ શહેરમાં રોડ ઉપરની ઉડતી રેતીના કારણે ૩૦૦ કરોડનું ખર્ચ જનતા, કોર્પોરેશન અને સરકારને ભોગવવું પડે છે. રોડ ઉપર મોટું વાહન પસાર થાય ત્યારે પાછળ નાના નાના વાહનોના ચાલકોના વાળમાં, નાકમાં, આંખોમાં, કપડાં ઉપર જાણે-અજાણે ઉડતી રેત ઘૂસી જાય છે. પરિણામે હજારો લોકો કફના રોગથી પીડાય છે. દવાખાનાઓના ખર્ચાઓ, દિવસમાં બેવાર નાવા માટે વપરાતો સાબુ, વધારે પડતા પાણીનો ઉપયોગ, દરરોજ ગંદાં થતાં કપડાંઓને ધોવા પાછળના ખર્ચાઓ – આ બધાનો અંદાજ

કાઢવામાં આવે તો એક વર્ષમાં જાહેર જનતાના ગજવામાંથી ૫૦૦ કરોડ ચાલ્યા જાય છે. આ તો માત્ર એક શહેરની વાત થઈ. સમગ્ર ગુજરાત અને દેશમાં કેટલો બધો દુર્વ્યય ગંદકીના કારણે લોકોને ભોગવવો પડે છે. તેનો આંકડો કાઢવો મુશ્કેલ છે.

અમેરિકા, કેનેડા, ઓસ્ટ્રેલિયા વગેરે વિકસિત દેશોમાં ફરવાનું થાય છે, ત્યારે ત્યાં આપણે જોઈ શકીએ છીએ કે ક્યાંય કચરો નથી, લોકો કચરો ફેંકતા નથી. દસ-પંદર દિવસ સુધી કપડાં ગંદાં થતાં નથી. બુશશર્ટનો કોલર કદી કાળો થયેલો જોયો નથી. જ્યારે અહીં એક જ દિવસમાં કપડાં ગંદાં થઈ જાય છે. આના કારણોમાં વિકસિત દેશોમાં શાળા-મહાશાળાઓમાં સફાઈનું જ્ઞાન આપવામાં આવે છે. દેશને પોતાનું ઘર સમજે છે. ઘર સ્વચ્છ રાખવાનું કાર્ય તો ખરું જ પણ દેશને પોતાનું ઘર સમજીને સ્વચ્છ રાખવાનું અભિયાન વિકસિત દેશોએ સ્વીકાર્યું છે.

૧૯૯૦માં હું પ્રથમવાર ઈન્ટરનેશનલ કોન્ફરન્સમાં ઈઝરાઈલ ગયો. મારી સાથે હૈદરાબાદના એક વકીલ હતા, અમે બન્ને સવારે ૬ વાગે ફરવા નીકળ્યા. વકીલને સીગારેટ પીવાની ટેવ, તેઓએ ચાલતાં ચાલતાં સીગારેટ સળગાવીને પીધા પછી સીગારેટનું નાનું ઠૂંઠું રસ્તા ઉપર ફેંક્યું ને ઉપર પગથી કચડી નાખ્યું. ને આગળ વધ્યા ત્યાં તો એક પ્રાથમિક શાળામાં ભણવા જતા છોકરાએ રસ્તા ઉપર ફેંકેલું ઠૂંઠું હાથમાં લઈને અમારી આગળ આવીને ઠૂંઠું બતાવીને જોરજોરથી બૂમો પાડવા લાગ્યો. હિબ્રૂ ભાષામાં કંઈ સમજાય નહિ, પણ તે કહેતો હતો, ‘કેમ ફેંક્યું ? મારા દેશનો રોડ કેમ બગાડ્યો ?’ એટલામાં દસ-પંદર છોકરાઓ ભેગા થઈ ગયા. અમને થયું કે ‘મારશે’. અમે બે હાથ જોડીને માફી માગી, પછી અમને છોડ્યા, ને તે ઠૂંઠાને તેઓ કચરા પેટીમાં ફેંકી આવ્યા. ૧૯૯૮-૯૯માં હું બ્રુનો ગોનિંગના આધ્યાત્મિક સેમિનારમાં જર્મનીના બનીંગ શહેરમાં ગયો. બનીંગથી ૧૫૦ કિલોમીટર દૂર જંગલમાં રહેવાનું હતું, ત્યાં હું ફરવા નીકળેલો, હું એકલો હતો, મને કફ થયેલ, હું થૂંકવા માટે રસ્તાની બાજુમાં ઊભો હતો, ત્યાં બે સાઈકલ ઉપર જતા છોકરાઓ મને જોઈ ગયા. જેથી હું થૂંકવાની શરૂઆત કરું એ પહેલા તો તેઓએ બૂમ પાડી. હું ઊભો રહ્યો તેઓએ મારા હાથમાં પેપર નેપકીન આપ્યું, ને કહ્યું, ‘આનો ઉપયોગ કરો’ ને સામેની ડેસ્ટબીનમાં નાંખી દો. મેં તેમ કર્યું, પછી તેઓ ગયા. અમેરિકાના જંગલોમાં અમારો કેમ્પ હતો. કેમ્પમાં પચાસ જેટલા ભાઈ-બહેનો જોડાયેલા. ચારે બાજુ જંગલ. રાત્રે અંધારું, રાત્રે એક વાગે મારે બાથરૂમ જવું હતું. કેમ્પમાંથી બહાર તો નીકળ્યો પણ ચારે બાજુ અંધારું ને જંગલ. એટલે કેમ્પની બહાર જ મેં પેશાબ કરવાનું વિચાર્યું. જેવો હું પેશાબ કરવા જતો હતો ત્યાં તો કોઈએ મારો ખભો પકડ્યો. હું ગભરાયો. ભૂત તો નથી ને ? - પોલીસમેન હતો. મને કહ્યું, ‘અહીં નહિ.’ તે મારો હાથ પકડીને, એક ફલોંગ દૂર આવેલા લેટ્રીનમાં લઈ ગયો, ને પછી મારો હાથ પકડીને મારા કેમ્પ સુધી મૂકી ગયો. અને નવાઈ લાગી જંગલમાં પણ પેશાબ કરી શકાતો નથી. જંગલમાં અમે રસોઈ કરેલી. ને તેની વધેલી રસોઈ જંગલમાં ફેંકી તો અમને ૨૦૦ ડોલરનો દંડ કરેલો. ત્યાં જંગલમાં પણ ગંદકી નથી. જ્યારે આપણે ત્યાં રસ્તા વચ્ચે કોઈ દીવાલનો આશરો લઈને ઊભા ઊભા પેશાબ કરનારાઓની સંખ્યા હજારોની છે. પેશાબ કરનારને શરમ નથી, ને જોનારાઓ નાક બંધ કરીને ચાલ્યા જાય છે. પોલીસ કશું જ કરી શકતી નથી. આવી આપણા લોકશાહી દેશની દશા છે. અહીં સંપૂર્ણ લોકશાહી છે. કોઈ કાયદાઓ પાળવા નથી, ને કાયદા પળાવનારાઓ સંપૂર્ણ ભ્રષ્ટાચારી બની ગયા છે.

આપણા વડાપ્રધાને સફાઈ અભિયાનની વાત કરી એટલે આપણા નેતાઓ હાથમાં ઝાડુ લઈને, પ્રેસવાળાઓને, ટીવી ચેનલોવાળાઓને બોલાવીને ફોટા પડાવવા લાગ્યા, ને લોકોને કહેવા લાગ્યા, અમે સફાઈ કરીએ છીએ. આમ કરવાથી કશું જ પરિવર્તન નહિ આવે. પરિવર્તન માટે ઘણું બધું વિચારવાનું, મનન-મંથન કરવાનું બાકી છે. અમે બદૌલી (ઉત્તરપ્રદેશ) ગયેલા, કૃષ્ણ પટેલ મહાવિદ્યાલય એક શૈક્ષણિક સંકુલ જેમાં પાંચ હજારથી વધારે વિદ્યાર્થીઓ ભણે છે. આ સંકુલ ઉપર જેનું નામ હતું. જેને લોકો પાસેથી ભીખ માગીને લાખો રૂપિયા ભેગા કરીને સંકુલ બનાવ્યું હતું. આનો માલિક અમને મળ્યા. જેઓનું નામ રામશકલસિંહ હતું. કદી તેઓ સ્ટેજ ઉપર આવ્યા નથી, કે કદી

તેઓએ ફૂલહાર સ્વીકાર્યા નથી. તેઓ સવારે વહેલા પાંચ વાગે જાગીને પોતાના શૈક્ષણિક સંકુલમાં પહોંચી જતા ને ચૂપચાપ સંકુલમાં રહેલા તમામ જાજરૂઓને પાણી અને સાબુથી સાફ કરી દેતા, ને પછી ઘરે જતા. વિદ્યાર્થીઓ અને ગ્રામજનો તેઓને ગાંધીજીથી પણ વધારે માન આપે છે, જ્યારે આપણા નેતાઓ માત્ર હાથમાં ઝાડું લઈને ફોટા પડાવવામાં મસ્ત છે. દેશમાં ક્રાન્તિ કેવી રીતે થઈ શકે ? જ્યાં સુધી આપણા નેતાઓ પાતાના અહમ્‌ને છોડીને જનતા વચ્ચે નહિ આવે ત્યાં સુધી સફાઈની યોજના સફળ થવાની નથી.

સફાઈ માટે ગ્રામ પંચાયતો અને મ્યુનિસિપાલિટીઓ નિષ્ફળ ગઈ છે. સફાઈ માટે વૈજ્ઞાનિક આયોજન જરૂરી છે, કચરો ફેંકનાર ને ભારે દંડ કરવો જોઈએ, સાથે સાથે ફેંકેલા કચરાને ઉઠાવવાની ઝડપી યોજના હોવી જોઈએ. કચરો ક્યાં ફેંકવો તેનું સુવ્યવસ્થિત પ્લાનિંગ દરેક જગ્યાએ ગોઠવવું જોઈએ. શહેરમાં બનેલા રોડની આજુબાજુ જે ધૂળ ને કચરો છે, તે ન થાય તેનું પ્લાનિંગ ફોરેનમાં બધી જગ્યાએ કરવામાં આવ્યું છે, જ્યારે આપણે ત્યાં રામભરોસે ચાલે છે. આપણે ત્યાં અધિકારીઓ, સૌથી વધારે ભ્રષ્ટાચારી હોવાથી અમલીકરણ કરવામાં તાગડધિન્ના કરે છે. આપણા રક્ષણની વાતો કરનાર પોલીસતંત્ર જ્યાં સુધી સંપૂર્ણ ભ્રષ્ટાચાર વિહીન નહિ બને ત્યાં સુધી કોઈ પરિવર્તન લાવી શકીશું નહિ, આવા તો અનેક પ્રશ્નો લોકો સમક્ષ વર્ષોથી પડ્યા છે.

આપણને આઝાદી મળી, પણ આપણે આઝાદી પછી લોકોને ટ્રેઈન કરવાની જરૂર હતી. દેશમાં રહેનાર તમામ વ્યક્તિઓએ કેટલાક અનિવાર્ય નિયમો પાળવા જ પડે અન્યથા મોટી સજા હોવી જોઈએ, જ્યારે આપણે તો 'સંપૂર્ણ આઝાદ' બન્યા છીએ, ગમે ત્યાં પેશાબ કરીએ તો કોઈ નિયમ આપણને નડતો નથી, ને કોઈ આપણને કહે, 'તમે આ રસ્તો કેમ બગાડ્યો ?' તો આપણે સામે એટલું જ કહીએ છીએ, 'તારા બાપનું શું જાય છે ?' - જ્યાં સુધી આ માઈન્ડ, આ વિચાર, આ કાર્ય નહિ બદલીએ ત્યાં સુધી દેશમાં પરિવર્તન લાવી શકીશું નહિ.

આપણે દેશને બદલવો છે, નવું પરિવર્તન લાવવું છે તો નરેન્દ્રભાઈ આપ તો સામાન્ય પરિવારમાંથી આગળ આવ્યા છો. આપ ઉપર દેશે મોટી આશા રાખી છે. મારે તો એટલું જ કહેવું છે કે આપણા અધિકારીઓ, આપણા કર્મચારીઓ પોતાની ઓફિસમાં બેસીને માત્ર સમય પસાર કરી રહ્યા છે. પગારની રાહ જોઈને બેઠા છે, તેમને ઓફિસમાંથી બહાર કાઢો, જનતા વચ્ચે મોકલો, જનતાના પ્રશ્નોનો ઝડપી ઉકેલ લાવો. જનતાને અરજીઓ શા માટે કરવાની હોય ? તમે જાતે જાઓ નિહાળો. આ ગામમાં પાણી નથી, આ ગામમાં રોડ નથી, તો ત્યાં જ બેસીને તે જ દિવસે ઉકેલ લાવો. સરકારી એક કામ મંજૂર થયા પછી છ છ મહિને કામ શરૂ થતું નથી. આવી કેવી વહીવટી પ્રક્રિયા ? ને પૂરું થાય છે ત્યારે તેમાં ભલીવાર હોતો નથી. રોડ બનાવ્યા પછી તૂટે કેમ ? વહીવટી ગૂંચો જે વિકાસને ખાઈ જાય છે, આવી તમામ ગૂંચોનો ઝડપી ઉકેલ લાવવાની જરૂર છે. સ્વચ્છતા માટે આ પણ જરૂરી છે.

'શ્રમેવ જયતે' આ સૂત્ર નરેન્દ્રભાઈ આપ્યું છે, શ્રમ વિના ઉદ્ધાર નથી. કોઈ પણ ક્ષેત્રમાં શ્રમ વિના સફળતા નથી જ. શાળા-મહાશાળાઓમાંથી શ્રમને તિલાંજલિ આપવામાં આવી છે. ફક્ત મસ્તિષ્કનો વિકાસ સંપૂર્ણ વિકાસ નથી. ગાંધી મૂલ્યો આધારિત સંસ્થાઓમાં શ્રમનું મહત્ત્વ છે. જ્યારે શાળાઓમાં શ્રમ કરાવવો જોઈએ. રસ્તાઓ સાફ કરાવવા જોઈએ, શાળાનું મેદાન ને વર્ગખંડો વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા જ સાફ થાય તેવું શિક્ષણ સાથે જોડવું જોઈએ. ગ્રામકક્ષાની શાળાઓના વિદ્યાર્થીઓએ મહિનામાં એકવાર ગામની સફાઈ કરવી જોઈએ. કચરો ઉઠાવનારાઓ કદી કચરો ફેંકતા નથી. લોકોને કચરો ઉઠાવતા કરો, કચરો સાફ કરાવતા કરો, પછી તેઓ ક્યારેય કચરો નહિ ફેંકે.

આપણે દેશને બચાવવો હશે, ને વિદેશી લોકોને ભારત પ્રત્યે આકર્ષણ વધારવા માટે દેશમાં વ્યાપેલી ગંદકીને ઉઠાવવી પડશે. ચૂંટાયેલા સાંસદો, ધારાસભ્યો, જિલ્લા-તાલુકા પંચાયતો સભ્યો તેમ જ રાજકીય પાર્ટીઓના આગેવાનો, કાર્યકરોએ પોતાના ગામમાં, શહેરમાં કે પોતાના મહોલ્લામાં વ્યાપેલી ગંદકીને દૂર કરવા લાગી જવું જોઈએ.

ડૉ. મફતભાઈ પટેલ

વિભાગ : ૭ કૃષિ, વેપાર અને ઉદ્યોગ ધંધા

મીઠી ક્રાંતિ : મધમાખી ઉછેર - ખેતીમાંથી સ્માર્ટ બિઝનેસ તરફનો સર્વગ્રાહી માર્ગ

QR Code સ્કેન કરો અને લેખ સાંભળો

ભારતીય કૃષિ વ્યવસ્થામાં છેલ્લા એક દાયકાથી મોટા પરિવર્તનો આવ્યા છે. ખેતી હવે માત્ર જીવનનિર્વાહનું સાધન નથી રહી, પરંતુ તે એક અત્યંત નફાકારક ઉદ્યોગમાં પરિવર્તિત થઈ રહી છે. ગુજરાત, અને ખાસ કરીને ઉત્તર ગુજરાતની ફળદ્રુપ જમીનમાં જ્યારે રાયડો, વરિયાળી, જીરું, કપાસ અને લીંબુ જેવા પાકોનું મબલખ ઉત્પાદન થાય છે, ત્યારે મધમાખી ઉછેર (Agriculture) એક કુદરતી અને પૂરક વ્યવસાય તરીકે ઉભરી આવ્યો છે. મધમાખી ઉછેર એ માત્ર મધ મેળવવાની પ્રક્રિયા નથી, પરંતુ તે કૃષિ નિવસનતંત્રને મજબૂત બનાવવાની અને ગ્રામીણ અર્થતંત્રને નવી ઊંચાઈએ લઈ જવાની ''મીઠી ક્રાંતિ'' છે.

૧. ઉત્તર ગુજરાત : મધમાખી ઉછેર માટે આદર્શ વિસ્તાર કેમ ?

ઉત્તર ગુજરાત માત્ર ખેતી માટે નહીં, પણ મધમાખી ઉછેર માટે પણ સમગ્ર ભારતમાં સૌથી અનુકૂળ પ્રદેશોમાંનો એક માનવામાં આવે છે. તેના પાછળના મુખ્ય કારણો નીચે મુજબ છે:

- **ફૂલદાર પાકોની વિશાળ ઉપલબ્ધતા :** ઉત્તર ગુજરાતમાં રાયડો (Mustard), વરિયાળી (Fennel), જીરું (Cumin), એરંડા (Castor), લીંબુ અને અન્ય બાગાયતી પાકોનું મોટા પાયે વાવેતર થાય છે. આ પાકો લાંબા સમય સુધી ફૂલ આપે છે, જે મધમાખીઓ માટે સતત મધુરસ (Nectar) અને પરાગનો સ્ત્રોત પૂરો પાડે છે.
- **અનુકૂળ હવામાન :** અહીંનો શિયાળો બહુ ભેજવાળો નથી હોતો, જે માખીઓના સ્વાસ્થ્ય માટે સારું છે. ઉનાળાનું સૂકું હવામાન રોગચાળો ઘટાડવામાં મદદ કરે છે, અને મર્યાદિત વરસાદને કારણે કોલોની સ્થિર રહે છે.
- **વિસ્તૃત ખેતી વિસ્તાર (Large Crop Belt) :** ઉત્તર ગુજરાતમાં મોટા અને સળંગ ખેતરો હોવાથી મધમાખીઓને ૨ થી ૩ કિલોમીટરની ત્રિજ્યામાં સતત અને વિપુલ પ્રમાણમાં ખોરાક મળી રહે છે.
- **ઓછું ઔદ્યોગિક પ્રદૂષણ :** આ વિસ્તારમાં હવા અને પર્યાવરણ પ્રમાણમાં શુદ્ધ છે. રાસાયણિક પ્રદૂષણ ઓછું હોવાને કારણે મધની ગુણવત્તા ઉચ્ચ કક્ષાની રહે છે, જે ''ઓર્ગેનિક મધ'' તરીકે બ્રાન્ડિંગ કરવામાં મદદરૂપ થાય છે.
- **નિયંત્રિત સિંચાઈ :** નહેર અને બોરવેલ સિસ્ટમને કારણે પાકોની વૃદ્ધિ સતત જળવાઈ રહે છે, જેનાથી ફૂલોનું ચક્ર (Flowering Cycle) લાંબો સમય ચાલે છે.
- **માઈગ્રેશન મોડેલ :** અહીં રાયડો → વરિયાળી → જીરું → બાગાયતી પાક એમ એક પાકમાંથી બીજા પાક સુધી બોક્સ ખસેડવા ખૂબ સરળ છે, જે વાર્ષિક નફો વધારવામાં મુખ્ય ભૂમિકા ભજવે છે.
- **સપોર્ટ સિસ્ટમ :** દાંતીવાડા કૃષિ યુનિવર્સિટી જેવી સંસ્થાઓ અને i-Khedut જેવી સરકારી યોજનાઓ દ્વારા તાલીમ અને માર્ગદર્શન અહીં આંગળીના ટેરવે ઉપલબ્ધ છે.

૨. મધમાખી ઉછેર શરૂ કરતા પહેલાનું પાયાનું જ્ઞાન

મધમાખી ઉછેર એ વિજ્ઞાન અને વ્યવસાયનો સુમેળ છે. આ વ્યવસાય શરૂ કરતા પહેલા નીચેના પાયાના પ્રશ્નોની સમજ કેળવવી અનિવાર્ય છે :

- **પર્યાવરણ અને સમયગાળો :** મધમાખી ઉછેર માટે સપ્ટેમ્બરથી ફેબ્રુઆરી સુધીનો સમયગાળો ઉત્તમ છે. વાતાવરણમાં ૨૦ °C થી ૩૦ °C તાપમાન આદર્શ છે.
- **ઓફ-સીઝન વ્યવસ્થાપન :** જ્યારે ખેતરોમાં ફૂલો ન હોય, ત્યારે માખીઓને ભૂખમરાથી બચાવવા માટે સાકરનું ૧:૧ ના પ્રમાણમાં દ્રાવણ આપીને કૃત્રિમ ખોરાક પૂરો પાડવો પડે છે.

૩. મધમાખી પરિવારનું જટિલ સમાજિક વિજ્ઞાન

એક મધમાખીના બોક્સમાં હજારો માખીઓ હોવા છતાં, તેમની વચ્ચે અદભૂત કાર્યવિભાજન હોય છે :

- **રાણી માખી (The Queen) :** આખા પરિવારનું હૃદય. તેનું કામ દરરોજ ૧૫૦૦ થી ૨૦૦૦ ઈંડા મૂકવાનું છે. તે ફેરોમોન્સ દ્વારા આખા પૂડાનું સંચાલન કરે છે.
- **કામદાર માખીઓ (Worker Bees) :** આ માખીઓ વંધ્ય માદા હોય છે. ફૂલોમાંથી રસ લાવવો, મધ બનાવવું અને રક્ષણ કરવું એ તેમની જવાબદારી છે.

- **નર માખીઓ (Drones) :** તેમનું કામ માત્ર રાણી માખી સાથે પ્રજનન કરવાનું છે.

વ્યાવસાયિક જાત : ભારતમાં વ્યાવસાયિક ઉછેર માટે Apis mellifera (ઈટાલિયન માખી) સૌથી વધુ લોકપ્રિય છે. તે શાંત સ્વભાવની અને વધુ મધ આપતી જાત છે.

૪. સીઝનલ કેલેન્ડર અને માવજતની વિગતો

ઋતુ	મહિના	પદ્ધતિ અને કાળજી
શિયાળો	નવેમ્બર-ફેબ્રુઆરી	મધ ઉત્પાદનનો પીક સમય. દર ૧૫ દિવસે મધ કાઢવાની પ્રક્રિયા કરવી.
ઉનાળો	માર્ચ - જૂન	ગરમીથી બચાવવા બોક્સ પર ભીના કંતાન રાખવા અને પાણીની કુંડી રાખવી.
ચામાસું	જુલાઈ - ઑક્ટોબર	ખોરાકની અછત સમયે સાકરનું પાણી આપવું અને ભેજથી પૂડાને બચાવવો.

૫. જોખમો, પડકારો અને વૈજ્ઞાનિક ઉકેલો

- **જીવાત અને રોગ:** 'વરુઆ માઈટ' જેવી જીવાત માટે ઓર્ગેનિક એસિડના પેચનો ઉપયોગ કરવો.
- **પેસ્ટિસાઈડનો ખતરો:** જંતુનાશક દવાઓના છંટકાવ સમયે માખીઓના બોક્સના મોઢા બંધ રાખવા અથવા છંટકાવ સાંજના સમયે કરવો.
- **કુદરતી શત્રુઓ:** કીડીઓ અને ભમરાથી રક્ષણ માટે બોક્સના પાયામાં પાણી રાખવું.

૬. પોલિનેશન : ખેતીની આવક વધારવાનો છુપાયેલો નફો

પરાગનયન (Pollination) દ્વારા મધમાખીઓ ખેતીમાં ક્રાંતિ લાવે છે:

- **ઉત્પાદન વૃદ્ધિ :** રાયડામાં ૨૫%, સૂર્યમુખીમાં ૩૦% અને બાગાયતી પાકોમાં ૨૦% સુધી ઉત્પાદન વધે છે.
- **ગુણવત્તા :** પરાગનયનને કારણે ફળો અને બીજની ગુણવત્તા, કદ અને વજનમાં સુધારો થાય છે.

૭. માર્કેટિંગ, બ્રાન્ડિંગ અને વેલ્યુ એડિશન

- **બ્રાન્ડિંગ :** તમારું પોતાનું બ્રાન્ડ નામ રાખો. આકર્ષક ગ્લાસ પેકેજિંગ પ્રીમિયમ લૂક આપે છે.
- **લાયસન્સ :** FSSAI અને એગ્માર્ક (Agmark) મેળવવાથી વિશ્વાસ વધે છે.
- **ડિજિટલ વેચાણ :** સોશિયલ મીડિયા દ્વારા સીધા ગ્રાહકોને વેચાણ કરવાથી વચેટિયાઓ દૂર થાય છે.

૮. બાય-પ્રોડક્ટ્સ : આવકનો ગુણાકાર મધ સિવાયની કિંમતી પ્રોડક્ટ્સ :

- **રોયલ જેલી:** એન્ટી-એજિંગ ગુણો ધરાવતું કિંમતી દ્રવ્ય.
- **બી વેનમ (Bee Venom) :** સાંધાના દુખાવા અને કેન્સરના સંશોધનમાં વપરાતું મોંઘુ ઝેર.
- **બીઝવેક્સ (Beeswax) :** કોસ્મેટિક્સ અને ફાર્મા ઉદ્યોગમાં શુદ્ધ મીણની ભારે માંગ.

૯. આર્થિક વિશ્લેષણ : રોકાણ અને વળતર (૫૦ બૉક્સ)

- **કુલ રોકાણ:** આશરે ₹ ૨,૦૦,૦૦૦.
- **સબસીડી:** ૪૦% થી ૫૦% સબસીડી બાદ કરતા ખર્ચ માત્ર ₹ ૧,૦૦,૦૦૦.
- વાર્ષિક નફો: ૧૭૫૦ કિલો મધના ₹ ૩૦૦ લેખે ₹ ૫,૨૫,૦૦ ની આવક. તમામ ખર્ચ બાદ કરતા ₹ ૩ થી ૪ લાખની ચોખ્ખી કમાણી પ્રથમ વર્ષથી જ શક્ય છે.

૧૦. શરૂઆત કરવા માટેની માર્ગદર્શિકા

- **તાલીમ:** કૃષિ યુનિવર્સિટીમાંથી ૭ થી ૧૫ દિવસની પ્રેક્ટિકલ તાલીમ લો.
- **પોર્ટલ:** i-Khedut પર સબસીડી માટે અરજી કરો.
- **સ્કેલિંગ:** ૫-૧૦ બૉક્સથી શરૂ કરી અનુભવ મુજબ ૧૦૦ બૉક્સ સુધી લઈ જાઓ.
- **માઈગ્રેશન:** ફૂલોની સીઝન મુજબ બૉક્સને યોગ્ય વિસ્તારોમાં સ્થળાંતરિત કરો.

મધમાખી ઉછેર એ પ્રકૃતિ સાથે સંકળાયેલો પવિત્ર અને નફાકારક વ્યવસાય છે. ખાસ કરીને ઉત્તર ગુજરાતના સાનુકૂળ વાતાવરણમાં જો શિક્ષિત યુવાનો વિજ્ઞાન અને માર્કેટિંગનો ઉપયોગ કરે, તો તેઓ "મીઠી ક્રાંતિ" લાવી શકે છે.

- ચિરાગ પટેલ

વિભાગ : ૮

ઊંઝામાં જગતજનનીની મા ઉમિયાની ભવ્યાતિભવ્ય નગરયાત્રા

QR Code સ્કેન કરો અને લેખ સાંભળો

ઊંઝામાં જગતજનની મા ઉમિયાની ભવ્યાતિભવ્ય નગરયાત્રા

જગત જનની મા ઉમિયા માતાજી

કડવા પાટીદાર સમાજની કુળદેવી અને કરોડો શ્રદ્ધાળુઓની આસ્થાનું કેન્દ્ર એવા જગતજનની મા ઉમિયાના પ્રાગટ્યસ્થાન ઊંઝામાં વૈશાખી પૂર્ણિમાના પવિત્ર દિવસે ૧૮૭૦ વર્ષ જૂની પરંપરા મુજબ ભવ્ય નગરયાત્રા અત્યંત હર્ષોલ્લાસ સાથે એક મે ૨૦૨૬ ના રોજ યોજાઈ ગઈ. 'જય જય ઉમિયા'ના ગગનભેદી નાદ અને ભક્તિમય માહોલમાં લાખો શ્રદ્ધાળુઓએ ધન્યતા અનુભવી હતી.

શુભ પ્રસ્થાન અને મહાનુભાવોની ઉપસ્થિતિ

નગરયાત્રાના શુભ દિને વહેલી સવારે મંદિર સંકુલમાં વૈદિક મંત્રોચ્ચાર સાથે વિશેષ પૂજા અને આરતી કરવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ માતાજીને દિવ્ય અને સુશોભિત રથમાં બિરાજમાન કરવામાં આવ્યા હતા.

ફ્લેગ-ઓફ : ગુજરાત પવિત્ર યાત્રાધામ વિકાસ બોર્ડના સચિવ શ્રી રમેશભાઈ મેરજાએ લીલી ઝંડી આપી યાત્રાનું પ્રસ્થાન કરાવ્યું હતું.

ઉપસ્થિત મહાનુભાવો: સંસ્થાના પ્રમુખ શ્રી બાબુભાઈ જમનાદાસ પટેલ (બી.જે.પી.), માનદ મંત્રી શ્રી જયંતીભાઈ પટેલ, ઉપપ્રમુખ શ્રી રમેશભાઈ દૂધવાળા, પૂર્વ મંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્રસિંહ ચુડાસમા, સાંસદ શ્રી હરિભાઈ પટેલ, ધારાસભ્ય શ્રી કે.કે. પટેલ સહિતના ટ્રસ્ટીઓ અને પદાધિકારીઓ હાજર રહ્યા હતા.

નગરયાત્રાના મુખ્ય આકર્ષણો

આશરે ૪ કિલોમીટર લાંબી આ યાત્રા ૮ કિલોમીટરના પરંપરાગત રૂટ પર ફરી હતી, જેમાં અનેક વિશેષતાઓ જોવા મળી હતી :

ટેબ્લો અને ઝાંખીઓ: ૧૬૫થી વધુ વિવિધ સામાજિક અને ધાર્મિક સંદેશ આપતા ટેબ્લો જોડાયા હતા. જેમાં રામ-સીતા, મહાદેવ-પાર્વતી અને રાધા-કૃષ્ણની વેશભૂષા આકર્ષણનું કેન્દ્ર બની હતી.

૫ દિવ્ય ધજાઓ, ગજરાજ (હાથી), અશ્વ સવારો અને શણગારેલી બગીઓ સાથે ડીજે અને બેન્ડવાજાના તાલે ભક્તો ઝૂમી ઉઠ્યા હતા.

સાડીઓ બિછાવી સ્વાગત: સમગ્ર ૮ કિલોમીટરના માર્ગ પર શ્રદ્ધાળુઓ દ્વારા માર્ગમાં સાડીઓ બિછાવી અને કમાનો બાંધી માતાજીનું ભાવભીનું સ્વાગત કરવામાં આવ્યું હતું.

નગરજનોની અતૂટ શ્રદ્ધા

માતાજી જ્યારે નગરચર્યાએ નીકળ્યા ત્યારે ઊંઝાના વેપારીઓએ અને એપીએમસી (APMC) માર્કેટના વેપારીઓએ સ્વયંભૂ વેપાર-ધંધા બંધ રાખી શ્રદ્ધા પ્રદર્શિત કરી હતી. લાખો ભક્તોએ રૂબરૂ દર્શન કર્યા હતા, જ્યારે હજારો લોકોએ સોશિયલ મીડિયાના માધ્યમથી લાઈવ પ્રસારણ નિહાળ્યું હતું.

સુંદર વ્યવસ્થા અને સુરક્ષા

સેવા કાર્ય : ઉમિયા માતાજી સંસ્થાન દ્વારા ૫૦૦થી વધુ ઉમા સેવિકા બહેનો અને સેવક ભાઈઓના સહયોગથી ચા-નાસ્તો અને ભોજન પ્રસાદની સુવ્યવસ્થિત વ્યવસ્થા કરવામાં આવી હતી.

ધાર્મિક વિધિ: મંદિર પરિસરમાં નગરયાત્રા નિમિત્તે નવચંડી યજ્ઞનું પણ આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.

પોલીસ બંદોબસ્ત: જિલ્લા પોલીસ દ્વારા ચુસ્ત સુરક્ષા વ્યવસ્થા ગોઠવવામાં આવી હતી, જેના પરિણામે સમગ્ર મહોત્સવ કોઈ પણ અનિચ્છનીય બનાવ વગર શાંતિપૂર્ણ રીતે સંપન્ન થયો હતો.

સમગ્ર ઊંઝા શહેર ઉમિયામય બની ગયું હતું અને ભક્તોમાં એક અનેરો ઉત્સાહ અને દિવ્ય આનંદનો માહોલ જોવા મળ્યો હતો.

ઊંઝામાં જગતજનની મા ઉમિયાની ભવ્યાતિભવ્ય નગરયાત્રાની તસ્વીરો

QR Code સ્કેન કરો અને લેખ સાંભળો

વિભાગ : ૯

ઉમિયા માતાજી સંસ્થા સોલા, અમદાવાદના સંકુલમાં હોસ્ટેલ બિલ્ડીંગ તથા મંદિર નિર્માણ અહેવાલ

ઉમિયા માતાજી સંસ્થા સોલા, અમદાવાદના સંકુલમાં હોસ્ટેલ બિલ્ડીંગ તથા મંદિર નિર્માણ અહેવાલ

પાટીદારોની ખમીરવંતી સંસ્થા ઉમિયા માતાજી સંસ્થા ઉંઝા દ્વારા ૧૮ મી સતાપ્દી મહોત્સવની ઉજવણી કર્યા બાદ કડવા પાટીદાર સમાજમાં અકલ્પનીય ક્રાંતિ આવી. આ ક્રાંતિના ભાગરૂપે જે તે સમયે સંસ્થાના શુભચિંતક હોદેદારશ્રીઓ કે જેમાં સ્વ. કેશુભાઈ પટેલ સ્વ. શંકરલાલ ગુરૂ તથા અન્ય હોદેદારશ્રીઓએ આર્થિક નગરી અમદાવાદમાં શિક્ષણ, ધાર્મિક અને સામાજિક ક્ષેત્રે પ્રગતિ કરવા માટે સ્વપ્ન સેવેલ અને તેના આગોતરા આયોજનના ભાગ સ્વરૂપે એસ.જી. હાઈવે ઉપર સોલા ભાગવતની બાજુમાં જમીન લેવામાં આવેલ. હાલમાં આ જગ્યા ઉપર પૂર્વજોએ સેવેલ સ્વપ્ન સાકાર થઈ રહ્યું છે.

મિત્રો, સંસ્થાના હાલના હોદેદારશ્રીઓએ ઉમિયામાતાજી સોલા કેમ્પસ, અમદાવાદમાં વિવિધ હેતુ માટે ₹ ૩૦૦.૪૩ કરોડનો માસ્ટર પ્લાન બનાવી જાહેર મીટીંગમાં મંજૂરી મેળવ્યા બાદ આગળ વધવા નિર્ણય કર્યો. જેમાં પ્રથમ તબક્કામાં શિક્ષણના હેતુ માટે બોઇઝ તથા ગર્લ્સ હોસ્ટેલનું ₹ ૧૦૫.૦૦ કરોડના ખર્ચે તથા ઉમિયા માતાજી મંદિરનું બાંધકામ ₹ ૬૭.૦૦ કરોડના ખર્ચે બાંધવાનું નક્કી કર્યુ. સદર સૂચિત બાંધકામ માટે કેમ્પસ નામકરણ સાથે અનેક દાતાશ્રીઓ જોડાયા.

નિર્માણ કામ પવિત્ર સંકલ્પ, પૂરાચિંતન, સ્પષ્ટ ઈરાદો, કરકસર અને સ્પર્ધાત્મક વહીવટ તથા ગુણવત્તા વિચારધારા અને સમર્પિત ભાવથી બાંધકામનું કામ ચેરમેનશ્રી આઈ.સી. પટેલના નેતૃત્વ નીચે બાંધકામ કમિટીએ સંભાળ્યું. જેના પરિણામ સ્વરૂપે વિગતવાર અહેવાલ નીચે મુજબ રજૂ કરું છું.

બોઇઝ તથા ગર્લ્સ હોસ્ટેલનું કામ

(૧) મિત્રો આ પ્રોજેક્ટ અંદાજીત રકમ ₹ ૧૦૫ કરોડ થી તા. ૦૧-૧૦-૨૨ ના રોજ ચાલુ કરેલ. જે સમય મર્યાદામાં અંદાજી ભાવથી પૂર્ણ થવા ઉપર છે.

(૨) આ પ્રોજેક્ટનું બાંધકામ ૪,૩૩,૬૧૪.૦૦ ચોરસ ફૂટ છે. જેમાં બે બેજમેન્ટ + GF + ૧૩ માળની જોગવાઈ છે.

(૩) **સદર હોસ્ટેલ બિલ્ડીંગનું લોકાર્પણ મે મહિનાના અંતમાં કરવાનું આયોજન સંસ્થા દ્વારા કરવામાં આવેલ છે અને આ વર્ષના જૂન - ૨૦૨૬ ના સત્રથી વિદ્યાર્થી અને વિદ્યાર્થીના ઍડમીશન આપવાનું નક્કી કરેલ છે.**

(૪) સદર હૉસ્ટેલ બિલ્ડીંગમાં નીચે મુજબ સુવિધા ઉપલબ્ધ થનાર છે.

- ૮૦૦ વિદ્યાર્થી તથા ૮૦૦ વિદ્યાર્થીની ની રોકાણ વ્યવસ્થા થશે.
- ત્રણ અદ્યતન એ.સી. લાયબ્રેરી મળશે.
- વિશાળ મધ્યસ્થ ભોજનાલય મળશે.
- લોન્ડ્રી સુવિધા અલગથી મળશે.
- ગ્રાઉન્ડ ફલોર ઉપર પ્લે એરીયા, વેઇટીંગ, જીમ તથા વહીવટી સંકુલ બનશે.
- ઉમિયા કેરીયર ડેવલપમેન્ટ માટે વહીવટી વિભાગ, અલગ બે ઈ-લાયબ્રેરી, ચાર ક્લાસરૂમ, કોન્ફરન્સ રૂમ. વિદ્યાર્થીઓને રોકાવા માટે ૨૦૦ વિદ્યાર્થીની સંખ્યામાં સુવિધા ઉપલબ્ધ થશે.
- ચોવીસ કલાક ગરમ પાણી અને પીવા માટે દરેક ફલોર ઉપર ઠંડુ પાણી મળશે.
- બે બેજમેન્ટમાં વિશાળ પાર્કીંગ વ્યવસ્થા.
- બંને બ્લોકમાં હાઈસ્પીડ કુલ ૮ લીફ્ટનું આયોજન કરેલ છે.

(૫) હોસ્ટેલ બિલ્ડીંગ AC તથા Non AC એમ બે પ્રકારની સુવિધા ઉપલબ્ધ થશે.

(૬) ઍડમીશન પધ્ધતિ સંસ્થાના નક્કી કરેલ નિયમાનુસાર હાથ ઉપર ધરવામાં આવશે.

(૭) દાતાશ્રીઓ ઍડમીશન પ્રક્રિયાના સમયે સંસ્થાએ નક્કી કરેલ નિયમ મુજબ વિદ્યાર્થીના ઍડમીશન માટે ભલામણ કરી શકશે.

(૮) વર્કીંગવુમન માટે એક માળની જોગવાઈ રાખવાનું વિચારણામાં છે. જે ઍડમીશન સંસ્થાના નિયમ આધારિત રહેશે.

(૯) વિદ્યાર્થીના રોકાણ માટે પ્રથમ સત્ર ફી તથા દ્વિતીય સત્ર ફી ની રકમ સંસ્થા નક્કી કરશે તે મુજબ આપવાની રહેશે.

મિત્રો, વિશેષમાં કેમ્પસમાં ઉમિયા માતાજીના મંદિરનું નિર્માણકામ ખૂબ જ ઝડપી પ્રગતિમાં ચાલી રહ્યું છે. સદર કામ પણ નિર્ધારિત સમય મર્યાદામાં પૂર્ણ થાય તે રીતે કામગીરી ઝડપથી ચાલી રહી છે.

આઈ. સી. પટેલ (અમદાવાદ)

વિભાગ : ૧૦ ઉમિયા દ્વારેથી ...

શ્રી ઈશ્વરભાઈ એ. પટેલ

શ્રી ઉમિયા માતાજી સંસ્થાન-ઊંઝાની કારોબારી સભા :

તા. ૨૨-૦૩-૨૦૨૬ સવારે ૧૦-૩૦ કલાકે શ્રી ઉમિયા માતાજી સંસ્થાન-ઊંઝાના ઉમેશ્વર હોલમાં સંસ્થાના પ્રમુખશ્રી બાબુભાઈ જે.પટેલના અધ્યક્ષસ્થાને મળી. જેમાં એજન્ડા મુજબના તમામ કામો સર્વાનુમત્તે મંજૂર કરવામાં આવ્યાં. આ સભામાં મધ્યપ્રદેશ, રાજસ્થાન, કચ્છ, સૌરાષ્ટ્ર, દક્ષિણ ગુજરાત, અમદાવાદ અને ઉત્તર ગુજરાતમાંથી મોટી સંખ્યામાં સભ્યો હાજર રહ્યા. સૌપ્રથમ તમામ સભ્યોનું હાર્દિક સ્વાગત સહમંત્રીશ્રી મુકેશભાઈ પટેલે કર્યું. ઉમિયાધામ સોલા બાબતે વિસ્તૃત માહિતી આઈ.સી. પટેલે આપી. ૧૬૦૦ ભાઈઓ/બહેનોની અદ્યતન સુવિધાવાળુ હોસ્ટેલનું કામ પૂર્ણતાને આરે છે. મંદિરનું કામ પણ નિર્ધારિત સમય મુજબ ચાલી રહ્યું છે. સોલા વિકાસ માટે વિવિધ દાનની યોજનાઓમાં જોડાઈ સક્રિય બની, દાતા બની અને બનાવીએ તેની તાતી જરૂરિયાત છે. પૂર્વ અમદાવાદમાં ઉમિયાધામ માટે ૮ વીઘા જમીન ખરીદી છે. તેના પ્લાન નકશા મંજૂરી કામ ચાલી રહ્યું છે. ભવિષ્યમાં આ ઉમિયાધામ હોસ્ટેલ, મંદિર, શૈક્ષણિક સંકુલ તમામ પ્રવૃત્તિઓથી ખીલી ઉઠશે તેવી માહિતી ઉમિયાધામ પૂર્વ અમદાવાદના વાઈસ ચેરમેનશ્રી બાબુભાઈ પટેલ (ફૂઁ) એ માહિતી આપી. માતાજીના પ્રચાર-પ્રસારના કામને વિશ્વ કક્ષાએ વેગ મળે તે માટે શ્રી ઉમિયા પરિવાર આંતરરાષ્ટ્રીય સંગઠન સમિતિના ચેરમેન તરીકે સાગર પટેલને નિમણૂંકપત્ર આપતાં સભાએ ખુશાલી વ્યક્ત કરી. સહમંત્રીશ્રી વસંતભાઈ ચોક્સીએ આભારવિધિ કરી.

ઉમિયાધામ બિલાસીયાને જોડતા રસ્તાનું લોકાર્પણ, ઉમિયાચોકનું નામકરણ કરાયું :

શ્રી ઉમિયા માતાજી સંસ્થાન-ઊંઝા દ્વારા અમદાવાદ પૂર્વ વિસ્તારના સામાજિક અને શૈક્ષણિક ઉત્કર્ષ માટે ઉમિયાધામ બિલાસીયા પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત અમદાવાદના એસ.પી.રીંગ રોડથી ઉમિયાધામ બિલાસીયાને જોડતા દોઢ કિલોમીટર લાંબા નવિન ડામર રોડનું લોકાર્પણ અને આ માર્ગ પર મુખ્ય સર્કલનું નામ ઉમિયાચોક તરીકે વિધિવત નામકરણ કરવામાં આવ્યું છે. આ સમારોહમાં હજારો ભક્તોની ઉપસ્થિતિમાં મહાઆરતીનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. શ્રી ઉમિયા માતાજી સંસ્થાન-ઊંઝાના પ્રમુખશ્રીના હસ્તે ઉમિયાચોકનું નામાભિધાન કરાયું. શ્રી ઉમિયા માતાજી સંસ્થાન-ઊંઝા દ્વારા બિલાસીયા ખાતે આશરે ૮ વીઘા જમીનમાં ૧૫૦ કરોડના ખર્ચે ભવ્ય સંકુલનું નિર્માણ થઈ રહ્યું છે. જેમાં મા ઉમિયાજીનું ભવ્ય, આધુનિક શિક્ષણ સંકુલ, પાર્ટીપ્લોટ, ભોજનાલય અને વિશ્રાંતિગૃહનો સમાવેશ કરાયો છે. નરોડા એસ.પી.રીંગ રોડથી માત્ર ૨૦૦ મીટરના અંતરે આવેલો આ શ્રી ઉમિયાચોક હવે શ્રધ્ધાળુઓ માટે આસ્થાનું મુખ્ય પ્રતીક બની રહેશે. આ કાર્યક્રમમાં શ્રી ઉમિયા માતાજી સંસ્થાન-ઊંઝાના પ્રમુખશ્રી બાબુભાઈ જે પટેલ, માનદમંત્રીશ્રી જયંતિભાઈ એચ.પટેલ, સહમંત્રીશ્રીઓ, હોદ્દેદારશ્રીઓ, કારોબારી સભ્યશ્રીઓ હાજર રહ્યા હતા. સમગ્ર કાર્યક્રમ ભક્તિમય વાતારવરણમાં સંપન્ન થયો.

રાજકોટના ઈશ્વરીયા ખાતે પાટીદાર સમાજનું શૈક્ષણિક સંકુલનું નિર્માણ :

શ્રી ઉમિયા માતાજી સિદસર દ્વારા પાટીદાર વિઝન-૨૦૪૭ અંતર્ગત રાજકોટના ઈશ્વરીયા ગામે વિશાળ સંખ્યામાં પાટીદાર અગ્રણીઓ હાજર રહ્યા. ઈશ્વરીયા ખાતે ૧૨૫ કરોડના શૈક્ષણિક સંકુલ નિર્માણ માટે અનુદાનનો ધોધ વહ્યો હતો. આજે પરંપરા અને પરિવર્તન સિદસર ઉમિયાધામ આયોજિત સામાજિક સંમેલન મુખ્ય વક્તા તરીકે ઉપસ્થિત રાજકોટના સાંસદ અને પૂર્વ મંત્રીશ્રી પુરુષોત્તમ રૂપાલા સમાજમાં વ્યાપેલાં દૂષણો અને બદલાતી જીવનશૈલી પર આકરા પ્રહારો કર્યા હતા. તેમણે કહ્યું કે સામાજિક વિભાજન અને વિઘટન શક્તિ ખૂટતાં દરેક ઘરમાં ઘર સભા યોજવા પર ભાર મૂક્યો હતો.

મુ. રાંકદા મંદસોરમાં ઉમિયા માતાજી ફોટો મંદિર કાર્યક્રમ :

વિઝન - ૨૦૩૦ અંતર્ગત શ્રી ઉમિયા માતાજી શિખરબધ્ધ મંદિર નિર્માણ અને ફોટો મંદિરમાં અભૂતપૂર્વ ઉત્સાહ જોવા મળ્યો તે આપણે સૌ માટે ગૌરવ અને આનંદની વાત છે. માતાજી મંદિરના પ્રાણપ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ ભારે ધામધૂમ અને આનંદ ઉલ્લાસથી ઊજવાય છે. તા. ૦૨-૦૪-૨૦૨૬ ના રોજ મુ. રાંકદા, તા. દલોલા, જિ. મંદસોર (મ.પ્ર.)માં ખૂબ જ સુંદર ફોટો મંદિરનો કાર્યક્રમ યોજાયો. જેમાં શ્રી ઉમિયા માતાજી સંસ્થાન-ઊંઝાના હોદેદારશ્રીઓ, મંદિર સમિતિના સભ્યો હાજર રહી પ્રોત્સાહન આપ્યું હતું. તમામ દાતાશ્રીઓ, કાર્યકરો, ભાઈઓ-બહેનો અને યુવાવર્ગ માતાજીના મંદિરમાં તન-મન-ધનથી જેમણે સહકાર આપ્યો તે તમામને માતાજીના ખૂબ ખૂબ આશીર્વાદ મળે તેવી મા ઉમિયાને પ્રાર્થના.

સાણંદ ઉમિયા માતાજી મંદિર પાટોત્સવ :

અમદાવાદ જિલ્લાના સાણંદ ખાતે આવેલ શ્રી ઉમિયા માતાજી મંદિર ખાતે ૧૦-૦૪-૨૦૨૬ના રોજ સાતમો પાટોત્સવ ભવ્યાતિભવ્ય રીતે ઊજવાયો, ધાર્મિક શ્રધ્ધા, સામાજિક એકતા, સાંસ્કૃતિક ઉલ્લાસનો અદ્ભૂત સમન્વય દર્શાવતો આ કાર્યક્રમ યોજાયો. ત્યારબાદ શહેરમાં વિશાળ અને આકર્ષક શોભાયાત્રાનું આયોજન કરવામાં આવ્યું. જેમાં મોટી સંખ્યામાં ભક્તો, મહિલાઓ, યુવાનો અને વડીલો ઉત્સાહભેર જોડાયા. આ પ્રસંગે સમાજમાં એકતા-સહકાર અને ભાઈચારાનો ઉત્તમ સંદેશ પ્રસર્યો. શોભાયાત્રા પૂર્ણ બાદ મહાઆરતીનું અને સભાનું સુંદર આયોજન થયું. આ સમગ્ર કાર્યક્રમનું સફળ આયોજનમાં શ્રી ઉમિયા માતાજી સંસ્થાન-ઊંઝાથી પ્રમુખશ્રી બાબુભાઈ જે. પટેલ અને હોદ્દેદારશ્રીઓ, ચેરમેનશ્રીઓ કારોબારી સભ્યશ્રીઓ હાજર રહ્યા હતા.

મા ઉમિયાના આશિષથી આપ સૌ સુખી, સમૃધ્ધ અને આબાદ રહો તેવી શુભેચ્છા.

શ્રી ઉમિયા માતાજી સંસ્થાન-ઊંઝા આપ સૌને જય માતાજી પાઠવે છે.

વિભાગ - ૧૧ એપ્રિલ - ૨૦૨૬ માસની દાન સંહિતા

દાતાશ્રીઓ ઉપર ઉમિયા માતાજીના આશીર્વાદ સદાય વરસતા રહો

શ્રી જયંતિભાઈ પટેલ
માનદ્ મંત્રી, શ્રી ઉમિયા માતાજી સંસ્થાન, ઊંઝા

દાન સંહિતા

દાતાનું નામ	ગામ	રકમ રૂ.
પંકજભાઈ ભીખાભાઈ રાણીયા	સુરત	૧૧,૦૦૦.૦૦
હર્ષ પટેલ	રૂપાલ	૧૧,૦૦૦.૦૦
ભરત ભવાનજી મૈયાત	રાજાપાલાયમ	૨૩,૬૫૦.૦૦
શેફાલીબેન ઉર્વિલકુમાર પટેલ	વણોતી	૨૬,૦૦૦.૦૦
રીમ મનીષભાઈ પટેલ	ઊંઝા	૧૦,૧૦૧.૦૦
ભિમાણી ધરમશીભાઈ મોતીભાઈ	મોરબી	૧૫,૦૦૦.૦૦
હર્ષદ મોહનભાઈ પટેલ	બલોદ	૧૦,૦૦૦.૦૦
કડવા પટેલ ભાઈઓ	અંજાર	૧૧,૦૦૦.૦૦
અબજીભાઈ ધોળુ	કુડાસણ	૧૧,૦૦૦.૦૦
સ્વ. જમનાબેન ભાણજીભાઈ છાભૈયા	આણંદ	૩૧,૦૦૦.૦૦
દેવકાબેન મનજીભાઈ સેંઘાણી	થાણા	૧૧,૦૦૦.૦૦
મા ઉમિયાના ચરણોમા	ઊંઝા	૧,૫૦,૦૦૦.૦૦
સ્વ. રવિલાલ હંસરાજભાઈ રંગાણી	મુંબઈ	૧,૧૧,૧૧૧.૦૦
ગાયત્રી ટ્રેડર્સ	થાણા	૧૧,૦૦૦.૦૦
યમુના ઈન્ફ્રા પ્રોજેક્ટ એલએલપી	મુંબઈ	૧૧,૦૦૦.૦૦
કાન્તીલાલ નારાયણભાઈ પટેલ	પીરાણા લાટ	૧૧,૦૦૦.૦૦
કાન્તીલાલ મણીલાલ પટેલ પરીવાર	રાયપુર	૧૧,૦૦૦.૦૦
ભુપેન્દ્ર મગુનભાઈ પટેલ	વાપી	૧૫,૦૦૩.૦૦
નિશકેમ એલએલપી	બૅંગ્લોર	૧,૦૮,૦૦૦.૦૦
સ્કેનકોડ ઓટો આઈડી ટેક્નોલૉજી પ્રા.લી.	વાપી	૨૫,૦૦૦.૦૦

અન્નપૂર્ણા મિષ્ટાન ભોજન દાતા

પટેલ મીતાબેન અશ્વીનકુમાર	કડી	૧૫,૦૦૦.૦૦
જલ્પાબેન પંકજભાઈ પટેલ	રાણીપ	૧૫,૦૦૦.૦૦
રમેશચંદ્ર ઈશ્વરલાલ પટેલ	કામલી	૧૫,૧૧૧.૦૦
પટેલ મહેશકુમાર ત્રિભોવનદાસ	ઊંઝા	૧૫,૦૦૦.૦૦

શિક્ષણસહાય નિધિ કોર્પસ ફંડ

વ્રજ આનંદકુમાર પટેલ	દિહેણ	૨૫,૦૦૦.૦૦
પ્રકાશભાઈ કાળીદાસ પટેલ	અમદાવાદ	૨૫,૦૦૦.૦૦
ઝુબિન બિરેનકુમાર પટેલ	મણીપુર	૨૫,૦૦૦.૦૦

અખંડ ઘી ના દીવા ભેટ

એમ નારાયણદાસ એન્ડ કંપની	અમદાવાદ	૧૦,૦૦૦.૦૦
મહેદી તુલસીદાસ નાકરાણી	મુંબઈ	૯,૮૦૦.૦૦
દેવાન્શ કેવલ પટેલ	અમદાવાદ	૯,૮૦૦.૦૦
ડી નારાયણદાસ એન્ડ સન્સ	અમદાવાદ	૧૦,૦૦૦.૦૦

શ્રી ઉમિયાધામ સોલા મંદિર નિર્માણ દાન

દિવ્યેશકુમાર ભરતભાઈ પટેલ	અમદાવાદ	૫૦,૦૦૦.૦૦

આરોગ્ય સહાય કોર્પસ ફંડ

કાયમી પ્રસાદ ફંડ (૧૨ વર્ષ માટે) કુલ વ્યક્તિ-૩	૧૫,૩૦૦.૦૦
કાયમી સદાવ્રત ફંડ (૧૨ વર્ષ માટે) કુલ વ્યક્તિ-૪	૨૦,૪૦૦.૦૦
કાયમી થાળ ફંડ (૧૨ વર્ષ માટે) કુલ વ્યક્તિ - ૧૨	૬૭,૧૦૦.૦૦
સ્વ. પટેલ લક્ષ્મણભાઈ શંભુદાસ ભેમાત ઊંઝા (તા. ૦૫-૦૪-૧૦૧૫ ૨૯૫)	૩૧,૦૦૦.૦૦

આરોગ્ય સહાય કોર્પસ ફંડ

ઝુબિન બિરેનકુમાર પટેલ	૫૦,૦૦૦.૦૦

અન્ન દાન

પટેલ સંજયકુમાર પ્રહલાદભાઈ	વિજાપુર	૫,૦૦૦.૦૦
અમીત નવીનભાઈ પટેલ	ધનસુરા	૫,૦૦૦.૦૦
પટેલ મહેન્દ્રભાઈ મણીભાઈ	ગાંધીપુરા કંપા	૫,૧૦૦.૦૦

શ્રી ઉમિયા શરણમ્ મમ્ મંત્ર બુક દાન દાતાશ્રી

મીતાબેન સંજયકુમાર શેઠ (૦૭-૦૪-૨૦૨૬ ૪૭૮)	અમદાવાદ	૧૧,૦૦૦.૦૦

ધન્યવાદ

ઉમિયાજ્યોતના લવાજમના નાણાં રોકડા તેમજ ઓનલાઈન બૅન્કીગથી પણ સ્વીકારવામાં આવે છે.

ખાતાનું નામ : કડવા પાટીદાર કુળદેવી શ્રી ઉમિયા માતાજી સંસ્થાન
બેન્ક : ઈન્ડીયન ઓવરસીઝ બેન્ક, સોલા બ્રાન્ચ, અમદાવાદ
એકાઉન્ટ નં. : ૦૪૪૭૦૨૦૦૦૦૦૦૬૮૦
IFSC : IOBA0000447
ઓનલાઈન પેમેન્ટ કર્યા બાદ (મો) ૬૩૫૪૫૩૬૪૩૬
ઉપર જાણ કરવી અને પેમેન્ટનો સ્ક્રીનશૉટ મોકલવો.

લવાજમ રૂા. ૨૦૦૦ (૫ વર્ષ માટે)
લવાજમ રૂા. ૩૦૦૦ (૧૦ વર્ષ માટે) **સ્વીકારવામાં આવે છે.**

ઉમિયા જ્યોતના નવા સભ્યશ્રીઓ
એપ્રિલ -૨૦૨૬

લવાજમ રૂા. ૩૦૦૦ સ્વીકારવામાં આવે છે. (૧૦ વર્ષ માટે)

સુરેશભાઈ અંબાલાલ પટેલ	મહેસાણા
કિરીટકુમાર શંકરલાલ પટેલ	પાટણ
રાકેશકુમાર અંબાલાલ પટેલ	મહેસાણા
શશીકાન્ત કેશવલાલ પટેલ	સાબરકાંઠા
વસંતલાલ મણીલાલ પટેલ	મહેસાણા
રાજેશકુમાર ગોરધનભાઈ પટેલ	પાટણ
પટેલ સુરેશભાઈ પ્રહલાદભાઈ	મહેસાણા
યોગેશકુમાર શાન્તિલાલ પટેલ	ગાંધીનગર
ભાવેશકુમાર નટવરલાલ પટેલ	પાટણ
ઉમેશકુમાર કાન્તિલાલ પટેલ	સુરત
મુકેશભાઈ ચીનુભાઈ પટેલ	અમદાવાદ
પટેલ મહેન્દ્રકુમાર રામભાઈ	મહેસાણા
પ્રવિણભાઈ મગનભાઈ મનવર	સાબરકાંઠા
રામાભાઈ ઉજાભાઈ કર્ણાવત	બનાસકાંઠા
જગદીશકુમાર ઈશ્વરભાઈ પટેલ	મહેસાણા
પટેલ શૈલેષકુમાર ચંદુભાઈ	મહેસાણા
વિષ્ણુભાઈ ચીમનલાલ પટેલ	મહેસાણા
પટેલ પ્રવીણભાઈ હરગોવનદાસ	પાટણ
રાકેશકુમાર અંબાલાલ પટેલ	ગાંધીનગર

એપ્રિલ-૨૦૨૬ માસમાં ભાવિક દાતાશ્રીઓએ કુલ ૬૮૧ સાડીઓની માતાજીને ભેટ ઓઢાડી માની કૃપા મેળવી.

શ્રી ઉમિયા મંદિર, ઊંઝામાં કાયમી લગ્નોત્સવ યોજના અંતર્ગત
એપ્રિલ - ૨૦૨૬ માસમાં ૧૫ લગ્ન + ૧૭ કુલહાર લગ્ન કુલ - ૩૨ લગ્ન થયાં.

મિત્રો,

'ઉમિયા જ્યોત' આપ સૌનું ગમતું સામયિક છે. તેમાં આપ યોગ્ય લેખો મોકલી શકો છો. આપની પરિવારનો કોઈ સભ્ય કોઈ ઉચ્ચ શિક્ષણ સિદ્ધિ પ્રાપ્ત કરે, ઉચ્ચ નોકરી પ્રાપ્ત કરે કે બઢતી, બદલી થાય તો તેની ૧/૨ કે ૧/૪ પાનામાં વિગતો છપાવી શકો છો.

— તંત્રી

પંચકર્મ- અગ્નિકર્મ - મર્મ રુહ : (પીડન) ચિકિત્સા

સંધિવાત - પેરાલીસીસ - કેન્સર - ડાયાબીટીસ - કિડનીના રોગો

ગુરૂ

વૈધ નરસિંહાકાકા

નિરામય આયુર્વેદિક હોસ્પીટલ®

www. niramayayurveda.com

રી-સર્ચ ફોર આયુર્વેદા

" પ્રતિક હાઉસ " ૧/૯૩૪, અડાગરા સ્ટ્રીટ, અથુગર સ્ટ્રીટ રોડ,
સેન્ટ્રલ બેન્ક ઓફ ઈન્ડીયાની ગલીમાં, ખુરશેદ બેકરી સામે, નાનપુરા, સુરત.
ફોન : ૦૨૬૧-૨૪૭૦૮૭૫, ૨૪૭૦૮૭૬, મો. ૭૫૭૪૮ ૬૧૮૫૬
હોસ્પિટલ સમય : સવારે ૮.૦૦ થી સાંજે ૮.૦૦

ગુરૂ

ડો. પી. યાદવ્યા

વૈધરત્નમ્ સંદિપ પટેલ
B.A.M.S., MD, Ph.D
સમય : ૨.૦૦ થી ૮.૦૦

વેધનકર્મ અને અગ્નિકર્મ ચિકિત્સા

કેન્સર - હૃદયરોગ - કીડનીનારોગો

3C CARE WITH AYURVEDA

Ultimate Neuro - Arthritic Care

પાઈલ્સ અને પથરીના રોગોથી પરેશાન છો ??

- પિત્તાશયની પથરી (Gallbladder Stone)
- પેશાબની પથરી, કીડનીની પથરી
- અર્શ-મસા-ભગંદર

કષ્ટદાયક કેન્સરની સચોટ, અનુભૂત સફળ
(ટ્રેડીશનલ-જંગલની જડીબુટ્ટી)
રીસર્ચ - સહાયક આયુર્વેદિક સારવાર

શું તમે ડાયાલીસીસ કરાવો છો ???
ટ્રાન્સપ્લાન્ટેશન વગર કીડનીના રોગો માટે આયુર્વેદિક સહાયક સારવાર

ઈન્સ્યોરન્સ સુવિધા ઉપલબ્ધ...

• સ્ટ્રોક • હાઈ બ્લડ પ્રેશર • ડાયાબીટીસ • હૃદય રોગ
જેવા કારણોથી થતા પક્ષાઘાત (પેરાલીસીસ) ની
વૈધરત્નમ્ સંદિપ પટેલ દ્વારા
33 વર્ષના અનુભવી રીસર્ચ બેઈઝ અનુભૂત
"નિરામય" સહાયક અને ફળદાયી આયુર્વેદિક સારવાર

બારડોલી અસ્તાન જીન કમ્પાઉન્ડ, સુગર ફેક્ટરી-અસ્તાન રોડ, બારડોલી.
ફોન :૭૫૭૪૮૬૧૮૫૩ - ૯.૦૦ થી ૭.૦૦
સમય : દર શુક્રવારે -૧૦.૦૦ થી ૧.૦૦ (Courier Facility Available)

ઈચ્છાનાથ ૧૦૫, દેવાશિષ એપાટમેન્ટ, SVNIT કોલેજ સામે, ઉમરા રોડ, ઈચ્છાનાથ, સુરત.
સમય : સવારે ૧૦.૦૦ થી સાંજે ૭.૦૦ ફોન : ૭૫૭૪૮૬૧૮૫૧

ભરૂચ એ-૨૨, અમરદિપ કોમ્પલેક્ષ, ફલશ્રુતિનગર, એસ.ટી. ડેપો પાસે, ભરૂચ.
સમય : દર મહીનના ૨ જા રવિવારે સવારે ૧૦.૦૦ થી બપોરે ૨.૦૦
ફોન : ૭૫૭૪૮૬૧૮૬૬

Avdhoot
Dental & Implant Clinic

દાંતની તમામ પ્રકારની સ્પેશ્યાલીસ્ટ દ્વારા સચોટ સારવાર માટે અધતન ટેક્નોલોજીથી સુસજ્જ ડેન્ટલ ક્લિનીક

Dr. Jayanti R. Patel
M.D.S.
(Prosthodontics & Crown and Bridge)
Dean (Narsinhbhai Patel Dental College & Hospital, Visnagar)
President (Indian Prosthodontic Society)
M. 9824045092

Dr. Rushit J. Patel
M.D.S.
(Oral & Maxillofacial Surgery & Implantology)
Professor (Narsinhbhai Patel Dental College & Hospital, Visnagar)
M. 9824115092

Reception Area

Consulting Room

Speciality Treatment Area

Treatment Area

સ્પેશિયાલીસ્ટ દ્વારા ઉપલબ્ધ સુવિધાઓ

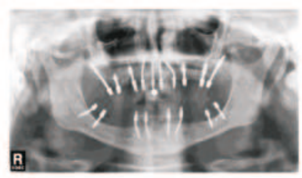
In House OPG & RVG
ડિજીટલ તથા આખા મોઢાના એક્સ-રેની સુવિધા

Intra Oral Scanner
દાંતનું માપ લેવાની કમ્પ્યુટરાઈઝ્ડ પધ્ધતિ

Dental Implant Supported Fixed Prosthesis & Over - Denture
સ્ક્રૂની મદદથી ફિક્સ દાંત તથા ચોકઠું બેસાડવાની સુવિધા.

Teeth in 72 Hrs. (Basal Implant.)
૭૨ કલાકમાં દાંત બેસાડવાની સુવિધા

Complete Denture
કાઢવા પહેરવાનું ચોકઠું

Crown & Bridge. (FPD)
દાંત પર કવર/કેપ તથા પડી ગયેલા દાંતની જગ્યાએ નવા દાંત બેસાડવાની સુવિધા

Root Canal Treatment
આધુનિક પદ્ધતિથી મૂળિયાની સારવાર

Orthodontic Treatment
વાંકાચૂકા દાંતની સારવાર

Extraction
દાંત/દાઢ પાડવાની તથા ડહાપણની દાઢની સારવાર

Flap Surgery
પેઢાની સર્જરી દ્વારા પાયોરિયાનો સચોટ ઈલાજ

Pedodontist
નાના બાળકોના દાંતની તમામ સારવાર

Laser Dentistry

ક્લિનીક - ૧
મારૂતિ કોમ્પલેક્ષ, બળીયા-લીમડી રોડ,
સિવિલ હોસ્પિટલ સામે,
અસારવા, અમદાવાદ-૧૬. મો. 9429524365
Time : 9.00 am to 1.00 pm | 5.00 pm to 9.00 pm

ક્લિનીક - ૨
૨૦૭, બીજો માળ, એમ્પાયર ડૉક્ટર હાઉસ,
અમીરાજ ફાર્મની બાજુમાં, કારગીલ પેટ્રોલ પંપની સામે,
એસ.જી. હાઈવે, સોલા, અમદાવાદ. મો.9638971362
Time : 10.00 am to 1.00 pm | 4.00 pm to 9.00 pm

સ્કૂલ ટ્રસ્ટી તરીકે હાજરી આપી હર ઘર -તિરંગા અભિયાનને વેગ આપી એક આંદોલન બનાવ્યું.

ભારત માતાકી જય

કિરીટ પટેલ (દેવગઢ)

JP HOSPITAL
ROBOTIC JOINT REPLACEMENT CENTRE
ROBOTIC PRECISION | HUMAN EXPERTISE

6500
થી વધુ
સર્જરીનો
અનુભવ

જેપી હોસ્પિટલ બન્યું રોબોટિક સેન્ટર

અદ્યતન CORI રોબોટ દ્વારા ઘૂંટણ, થાપા તથા ઘૂંટણના આંશિક રિપ્લેસમેન્ટની સર્જરી રોબોટિક પદ્ધતિ દ્વારા થાય છે.

એપોઇન્ટમેન્ટ નંબર :
+91 63526 94101 / 100

ડો. જય પટેલ (ઊંઝાવાળા)
Robotic Joint Replacement Surgeon

501-508, Grace Business Park, Sagar Sangit Cross Roads,
Nr. Shaleen Hospital, Sola, Ahmedabad-380060

સૌજન્ય :
માર્ટિન ગ્રેશર

UMIYA JYOT
Registered under RNI No. GUJGUJ/2012/49800
Published on 15th Date of every month

નવી દિશા... નવા વિચાર...

સહકારથી સમગ્ર સમાજની સેવા

- નાગરિકો માટે જૂથ અકસ્માત વીમા યોજના અમલમાં
- ટપક સિંચાઈ યોજનામાં આર્થિક યોગદાન...
- વાયર ફેન્સિંગ યોજનામાં આર્થિક સહાય...
- ખેતીકામમાં ઉપયોગી તાલપત્રીઓનું રાહતદરે વિતરણ...
- જમીન ચકાસણી લેબ તથા સ્પાઈસિસ લેબની નજીવા દરે ટેસ્ટિંગની સુવિધા...
- એ.સી. ભોજનાલયમાં શુદ્ધ અને સાત્વિક ભોજનની ઉત્તમ વ્યવસ્થા...
- રાહત દરે ફિઝીયોથેરાપી સેન્ટર
- માર્કેટયાર્ડમાં ગરમીની સીઝનમાં ફ્રી છાશનું વિતરણ...
- જાહેર સ્થળોએ ઠંડા મિનરલ પાણીની સુવિધા...
- એમ્બ્યુલન્સની ૨૪ કલાક સુવિધા...
- બ્રાહ્મણવાડા મુકામે ૩૦ એકર જમીનમાં અદ્યતન સુવિધાઓવાળા માર્કેટયાર્ડનું કામ પ્રગતિમાં
- ઊંઝા તાલુકા તથા બજાર વિસ્તારમાં ક્ષય રોગના દર્દીઓને રાશન તથા પ્રોટીન કીટનુ વિતરણ.

જય સહકાર... જય કિસાન...

APMC UNJHA Since 1954 AGRICULTURAL PRODUCE MARKET COMMITTEE

દિનેશભાઈ પટેલ
ચેરમેન

ભર્તિકાબેન પટેલ
ઈન્ચાર્જ સેક્રેટરી

વિષ્ણુભાઈ પટેલ
વા. ચેરમેન

ખેતીવાડી ઉત્પન્ન બજાર સમિતિ, ઊંઝા

If undelivered please return to below address
'ઉમિયા જ્યોત' કાર્યાલય
કડવા પાટીદાર કુળદેવી શ્રી ઉમિયા માતાજી સંસ્થાન
ઉમિયા કેમ્પસ, ભાગવત વિદ્યાપીઠ પાસે,
એસ.જી. હાઈવે, સોલા, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૬૦
ફોન : ૦૭૯-૨૭૬૬ ૧૨૦૪
E-mail : editorumiyajyot@gmail.com

Published by PATEL MUKESHKUMAR AMRUTLAL on behalf of KADVA PATIDAR KULDEVI SHREE UMIYA MATAJI SANSTHAN UNJHA and printed by HARSHAD GOVINDBHAI PATEL , Digital Web, FP-36/2. Opp. Umiya Campus, S.G. Highway, Gota, Ahmedabad-382481 and Pusblished by from 142/1, Kadva Patidar Kuldevi Shree Umiya Mataji Sansthan Unjha, Umiya Campus, Near. Bhagvat Vidhyapith, S.G. Highway, Sola, Ahmedabad - 380 060. : Editor - : AMRUT PATEL